

DOMOLJUB

izdaja vsak tistrek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spis in dopis se pošilja: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 8. Karoščina, reklamacije in inserati pa: Upravništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 8.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❧

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna pletivina (šestina „Domoljubova“ širine 24 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Za koval promet poštno-braillovskega urada št. 824.707.

Štev. 33

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1907.

Leto XX.

Naša živinoreja.

Srbi pritiskajo, kar morejo, da bi se jim odprla meja, in da bi mogli svojo govejo živino proti nizki carini prodajati k nam. Naša vlada ima lahko delo; sklicuje se na to, da so kmečki zastopniki v državnem zboru v večini, da se torej mora ozirati nanje. Mimogrede naj omenjamo, kako se morejo Roblek, Ježovnik in Strekelj počutiti v družbi Ivana Hribarja, ki je tako odločen nasprotnik kmečkih zahtev, in ki se poteguje za to, naj bi se meja odprla. Pa, to je njihova in njihovih volivcev reč. Zdaj, ko so se odrekli liberalnemu programu, nimajo res prav nobene skupne reči s Hribarjem več. Če vseeno opravljajo zanj strežajsko službo, naj to sami zagovarjajo. Nas to ne briga, saj niso naši.

Gre pa za neko drugo važno reč, ki smo jo svojčas v „Domoljubu“ že omenjali. In ta je, da meje ne bodo mogle ostati trajno zaprte, če ne preskrbimo, da bo naše živine dovolj za domače potrebe. Zato je dolžnost kmetov, njihovih zastopnikov in države z vsemi silami delati na to, da se živinoreja razširi in število živine pomnoži.

1. Kmetje naj povsod, kjer pridelovanje žita več ne nese, puste poljedelstvo in se obrnejo k živinoreji. Samo, kjer je mastna zemlja, naj se pečajo še s pridelovanjem žita; drugače naj poskrbe za travnike in pašnike. Na mnogih krajih že delajo tako. Treba je pa v tem oziru povsod napredka. Pomisleki, češ, da se rabi slama za klajo ali za streho, ne veljajo. Prvo načelo vsakega umnega gospodarstva se pač glasi: Kar ne nese, pusti! Kmet ne sme pozabiti, da danes prideluje vse za trg. Svet je na vse strani odprt in pamet veli, da je bolje ceno kupiti, nego drago pridelovati.

2. Za umno živinorejo je treba dobrih hlevov. To je lažje reči, nego zvršiti. Kmet, ki ima kaj denarja, pač lahko uredi hlev po novem; če je pa še zadolžen, kje naj vzame? Zato bi morala dežela in država poseči vmes. Če se je dalo mnogo tisoč brezobrestnega posojila za prenovljenje vinogradov, se mora tudi za ta namen dobiti denar. Saj ni zavržen, če se postavi trdna podlaga boljši živinoreji, se s tem dobe novi dohodki; splošno blagostanje raste in s tem rastejo tudi državni in deželni prejemki. Tistih par premij, ki jih da kmetijska družba vsako leto, ni

kakor ne zadostuje. Tu se je treba pogumno in požrtvovalno lotiti dela.

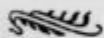
3. Treba je neprestano skrbeti za dobro plemo. V tem oziru uči izkušnja, da to ni mogoče, razen po lepó urejenih živinorejskih zadrugah. Dozdaj imamo eno v selški dolini, ki se lepo razvija. Skoda, da nam manjka spretnih moči, ker od mlearskega nadzornika Legvarta, kateri je za povzdigo naše živinoreje zelo mnogo storil, se ne more zahtevati, da bi po celi deželi ne samo organizoval, marveč tudi vodil živinorejske zadruge.

Te zadruge naj bi same z javno podporo kupovale plemenske bike; to bi šlo pripravnejše in složnejše nego dozda po Kmetijski družbi. Ako bi se zadruge lepo razširile, bi se tudi spoznalo, da ni za vse kraje ravno to plemo, katero je sedaj določeno, najboljše. V tem oziru je treba obilih izkušenj in ne zadostuje samo kanclijska sitnost.

4. Treba bo bolj skrbeti za travnike in sploh za pridelovanje krme. Naša dežela je v tem oziru zelo zanemarjena. Kulturnih tehnikov, ki bi tu znali poseči vmes, nimamo. Najnovejši čas se je šele začelo neznatno gibanje v ta namen. Če se zviša državni prispevek za melioracijo, je

treba, da naša dežela dobi od tega primeren del. Pri nas se ne gre toliko za uravnavanje rek, nego zlasti za zboljšanje travnikov. Zboljševalne zadruge morajo na dan povsod, kjer je treba.

5. Nazadnje pa poudarjamo pašo. Ti se slabo godi. Gmajne so se razdelile, planin obilo odprodalo in pogozdilo; vedno bolj so se čule besede, da je kmetu treba gnoja in da mora zato pustiti živino v hlevu. Konec: vedno manj se pase. To je pa na silno škodo. Trdna, zdrava živina je mogoča le v zvezi s pašo. Zlasti mlada živina potrebuje paše kot oči v glavi. Zato je tu treba zopet zasukati nazaj. Ugovor o gnoju ne velja nič, saj se zdaj gnoj umetno lahko pripravlja, dobe se pa tudi gnojila na prodaj. Odprimo zopet živini hleve in hajd na pašo ž njo! Seveda je treba v ta namen mnogo izprememb v gospodarstvu, treba pa tudi navodila in podpor od države in dežele; zraven pa tudi postav, ki bodo paši v varstvo in korist.

Deželna kultura.

II.

Žitnikov govor.

Dne 23. julija je govoril poslanec Žitnik o predlogu, na se zvišajo državne podpore za deželno kulturo. Prišel je v slovenskem jeziku: Visoka zbornica, častiti tovariši! Kdor pozna naše južne dežele in potrebe ljudstva, mora priznati, da so vse dosežane; vlade več ali manj v vsakem oziru zanemarjale naše pokrajine. Zato smo zaostali v kulturnem in gospodarskem oziru. Dolžnost naša pa je, da kot zastopniki ljudstva tukaj pri vsaki priliki opozarjamo vlado na njeno dolžnost, katero je zanemarjala nasproti našim deželam. Vlada mora v bližnji bodočnosti to nadomestiti, kar so prejšnje vlade zamudile in opustile. (Pritrjevanje slovenskih in hrvaških poslancev.) Nato nadaljuje v nemškem jeziku:

Že moj prijatelj in tovariš g. Povše je v prvi razpravi o tem predlogu obširneje dokazoval potrebo, da se zvišata, povečata oba zaklada, iz katerih se dovoljujejo državne podpore za deželno kulturo. Kot zastopnik kranjskega Krasa na Notranjskem bi ne storil svoje dolžnosti, ko bi tudi s svoje strani najtopleje ne priporočal predloga. Najprvo nekaj besed o zakonu.

Imamo zakon z dne 30. junija 1884 drž. zak. št. 116. Ta zakon ima namen, da država podpira deželno kulturo. V ta namen se je tedaj ustanovil melioračni zaklad, in sicer 500 tisoč goldinarjev na leto. Pred tem zakonom je država le tedaj podpirala vodne zgradbe, ako so se uravnale reke ob meji in se je zavarovalo državno ozemlje ali če je bilo treba ohraniti plovbo na rekah. Ako pa so tudi zasebniki od takih del imeli kaj dobička, mogla je država od njih po zakonu z dne 30. maja 1869 št. 93 zahtevati primerna plačila.

Če pa je bilo treba zavarovati zasebna zemljišča proti povodnjim ali če je dežela ali občina hotela osuševati in izboljšati zemljišča, tedaj je država prepustila to delo občinam in deželam.

Toda pojm in naloga države, ki je združeno telo prve vrste, pa tudi gospodarski pomen melioracij (izboljševanj zemljišč) zahtevajo, da tudi država izvršuje taka kulturna dela. To nalogo države so tudi vlada in poslanci spoznali kot potrebno. Te državne podpore pa so hoteli spraviti v določen sistem ter določiti tudi gotovo svoto, s katero naj bi se pospeševala deželna kultura. In kako so to storili?

Vlada je 25. maja 1881 predložila zbornici načrt takozvanega melioračnega zakona. V paragrafu prvem je razdelila dela v »prvo, drugo in tretjo vrsto«. Izboljševalna dela na zemljiščih »prve vrste« naj bi bila: »Uravnave vodâ v velikih daljavah; osuševanja in namakanja večjih pokrajin, ki zahtevajo znatne stroške.«

Dela druge vrste: »Naprave ob virih vodâ, ki bi preprečile povodnji, trganje in naspiranje zemljišč; pogozdovanje ob vodi in sploh utrjevanje sveta; dalje manjše naprave ob vodah, uravnave manjših vodâ, osuševanja in namakanja manjših pokrajin.«

Dela tretje vrste bi bila, kadar ne gre naravnost za javno korist, torej mala dela ob vodah na korist posameznih vasi ali zasebnikov.

In v paragrafu drugem je vlada postavila načelo, da podpira država velika dela prve vrste le od slučaja do slučaja po posebnih zakonih za vsak slučaj; da iz melioračnega zaklada država sploh ne podpira malih naprav »tretje vrste«, ampak samo dela »druge vrste.«

Odkrito povem, da je bila ta razdelitev vodnih naprav in zgradb prvič popolnoma nejasna, drugič pa brez potrebe. Kdo pa naj razsodi, katera uravnava vode spada v prvo ali drugo vrsto, katera dela so druge ali tretje vrste. In če je vlada rekla, da iz melioračnega zaklada podpira le druge vrste dela, je ta razdelitev v zakonu tudi odveč.

Vladni načrt pa je ležal tri leta v odseku. In kaj je storil odsek leta 1884? Prečitajte paragraf prvi veljavnega zakona in prepričate se, da je še mnogo bolj nejasen, kakor vladni načrt. V paragrafu prvem, odstavek drugi, se glasi: »Ako je tako podjetje v javno korist in zaradi večje dalekosežnosti ali stroškov ne soglašâ z določbami tega zakona ali pa potrebuje tako velike podpore, da bi se izrabil melioračni zaklad na škodo podpor za druga podjetja, tedaj se državna podpora določi za to podjetje v posebnem zakonu.«

Sedaj pa vas vprašam gospodje, kdo naj to razume? Kdo naj določi, katero podjetje je v javno korist, kedaj veliki stroški podjetja ne soglašâjo z zakonom in kedaj je velika podpora na škodo drugemu enakemu podjetju. Že to je važen vzrok, da se zakon mora tako izpremeniti, da ga bode razumel tudi navaden človek.

Res je sicer, da se je po državnem zakonu z dne 30. junija 1884 v Avstriji precej storilo za deželno kulturo. Toda zakon velja in melioračni zaklad se uporablja le za dela »druge vrste«, ki itak niso jasno označena in naštetâ v zakonu. In, česar ne smemo prezreti, za vsako tako podjetje je potreben deželni zakon, sicer država ne dovoli niti posojila niti podpore. Posledica pa je, da se je vlada odrekla vsaki inicijativi. To pa je storila z namenom, da bi se dežele preveč ne zanašale na državno podporo. Po zakonu ima vlada sicer pravico do inicijative. To se pravi: Vlada more vsak čas v vsakem deželnem

zboru predložiti zakon, da se izvrši večje podjetje, n. pr. uravnava večje reke. To pravico ima vlada, žal, da se te pravice ne poslužuje. Gotovo je le redek slučaj, da vlada sama predloži deželnemu zboru načrt za kako tako delo. Vlado je treba vedno prositi, siliti, načrte jej prinašati. Ker pa imamo toliko takih nujnih potreb in ker so dežele revne ali pa z drugimi stroški preobložene, zato vidimo, da se ali prav nič ne stori ali pa le krpa, brez gotovega sistema in načela.

Že tedanji poljedelski minister grof Falkenhayn je rekel l. 1884 v razpravi, da bode treba za velika podjetja vedno sklepati posebne zakone. Zato ne pridemo naprej z uravnami hudournikov, z osuševanjem večjih zemljišč. Ali pa leže dragi načrti neizvršeni. Navedem le en slučaj, ki je znan tudi navzgojemu tovarišu g. Hraskemu. Za osuševanje ljubljanskega barja se delajo priprave že okoli 30 let, toda samo priprave. Ko bi za denar, ki so ga izdali za načrte in komisije, kupili popivnega popirja, bilo bi barje že osušeno. (Veslost.)

Toliko sem hotel reči o podjetjih prve vrste, za katera izrečno ne velja melioračni zakon. Nič bolje ni s podjetji druge in tretje vrste. Iz melioračnega zaklada, ki sedaj znaša letno štiri milijone kron, se podpirajo dela druge vrste, to so uravnave manjših vodâ, osuševanja manjših pokrajin in večji vodovodi, za katere je treba sklepati lež. zakone. Ta zaklad pa je mnogo preslab, da bi bilo mogoče hitreje v raznih deželah izvrševati nujno potrebna dela. Razni govorniki pred menoj so že naglašali, da tudi v drugih deželah s sedanjimi prepričnimi podporami ne morejo ustrezati potrebam prebivalstva.

Mi na Kranjskem smo dobivali podpore le za dobavo vode, vodovode, kapnice in napajališča. Edino le potok Mirno smo za silo uredili, vsi drugi hudourniki pa prosto divjajo po travnikih in njivah. Drugega še nismo prav nič izvršili. Navajam samo nujno potrebno uravnavo Vipavščice, Pivke, Krke, Bistrice, Sore in drugih potokov. Cele občine na Krasu in drugod, Suha Krajina in drugi kraji nimajo pitne in porabne vode za ljudi in živino.

Misliti morate, gospodje, revščino prebivalstva, katero mora zaradi pomanjkanja vode zanemarjati celo živinorejo, ki je skoraj še edini, gotovo pa glavni dohodek, in ravno te kraje zadevajo vsako leto še druge nesreče, toča, mraz, črv, trtna uš itd. Tako je zadnje tedne toča napravila po Notranjskem in Dolenjskem na stotisoče škode, ker je opustošila njive, travnike in vinograde. Ker morâ v razpravi o podporah vsled uim ne pridem na vrsto, zato pri tej priliki prosim visoko vlado, naj upošteva naše že vložene predloge ter dovoli po toči oškodovanim posestnikom izdatno podporo. (Pohvala.)

Visoka zbornica! Z ozirom na to žalostne razmere pač ni čudno, ako naše revno prebivalstvo trumoma pa s krvavečim srcem zapušča domovino in si išče v tujih deželah, največ v Ameriki, dela in žasluka. Od samega zraka in davkov tudi naši ljudje ne morejo živeti. (Pritrjevanje.)

Zato potrebujemo državne pomoči tudi za izboljšanje zemljišč, povzdigo živinoreje itd. Za najmanjše vodne zgradbe, uravnave vodâ, osuševanja, vodovode itd., potrebujemo že sedaj okroglo 15 milijonov kron. Kje pa naj dobimo toliko denarja, ko dežela in občine — če smem tako reči — že srčno kri pretakaio za najnujnejše tekoče potrebe? Nič boljše ni na Spodnjem Štajerskem. Tu je treba uravnati Sotlo, Mislinjo, Savinjo in druge vode. Obširna zemljišča so močvirna ali pa plazovi zasipljejo rodovitno zemljo.

RAŽALJENI NEMCI

so zborovali v Inomostu, kjer so protestirali proti laškimi napadom na nemške turnarje v Južnih Tirolah. Svoje ogorčenje so pokazali s tem, da napovedujejo gospodarski boj Lahom ter zahtevajo od svojih poslancev, naj v zbornici odločno nastopijo proti njim. — Najprej izzivati, potem pa vse bajonete klicati na napadence — to je res »po nemško«!

V MAKEDONIJI

je pričela turška vlada krepko postopati. Več ustaških čet, ki jih skrivaj podpira grška vlada, so Turki do dobra potokli, tri grške ladje ujeli ter zaplenili, grško vlado pa strogo pozvali, naj ne podpira ustašev. Ta je zato odredila strogo preiskavo ter zapovedala vojaškim poveljnikom, naj sestavijo listo onih častnikov, ki so na dopustu, da se bo take moglo dognati, če ti ne uporabljajo svojega dopusta v to, da gredo v Makedonijo načelovat vstase.

MAROŠKI NEMIRI

V severnoafriško državo Maroko, kjer so se vršili znani izgredi proti Evropejcem, so poslale razne države svoje ladje, da ščitijo svoje podanike in napravijo red. Španija je odposlala v glavno gnezdo nemirov, v Kasablanko, topničarko »Bazan«, Angleška križarke »Antrin«, Francoska pa dva bataljona strelcev, 2400 pešcev in 300 konjenikov. Toda Maročani se niso tega nič zbal. Nemiri so se še vedno ponavljali, tako, da so morali Španci zbežati v španski konzulat. Poveljnik križarke »Galilé« je že hotel mesto bombardirati, da ga niso od tega odvrgli konzuli. Ko pa so se v varstvo konzulata pričeli v Kasablanki izkrcavati francoski vojak, uprle so se temu maroške čete; nato so pa res pričele francoske in španske križarke mesto z okolico bombardirati. Poročniku, ki je vodil francosko četo, so Maročani prestreli obe roki, tri vojake pa ranili. Vojaki so z baloneti nasokčili mesto; 150 Maročanov je bilo pri tem ubitih. Poveljnik križarke »Galilé« na je med tem bombardiral Kasablanko okolico. Arabski del mesta gori. Ubitih in ranjenih je 600 Maročanov. — V Kasablanko dohajajo še vedno nove čete; vendar je upati, da ne pride zopet do novega sponada, ker so se tudi domača šerifska oblastva zavzela za tuice. — V Parizu se najbrž snidejo oblasti, da se posvetujejo, kako uspešno napraviti mir.

NA PORTUGALSKEM

je ljudstvo kralju Karolu posebno »naklonjeno«. Ko se je peljal v zdravilišče Pedros Solidos, prirejali so mu povsod — demonstracije. En kmet mu je na kolodvoru zavpil: »Stran z diktatorjem, nakar je uro pobrisal, da ga policaji niso mogli ujeti«.

V PERZIJI

so turški vojaki prekoračili mejo, obstreljavali krščansko vas Mevan, ubili 90 oseb ter odvedli več deklet. Baie je perzijski šah sam povzročil te izgrede, da s tem svetu pokaže, da ustava v Perziji ni na mestu.

Listek.

Ranoque.
(Dalje.)

Počasi je plezal deček po ostrem kamenju in bodečem trnju navzdol. Skoraj pri vsaki stopinji je naglas zalokal vsled bolečin.

Ko je priplezal ubožec do potoka, se ga je polastil neki čuden strah. Popolnoma je pozabil na jezo svojo in na skeleče rane na nogah. Divja samota visokih, z velikanskimi hrasti poraslih hribov, ki so bili videti kakor stari, mogočni, z listjem porasli velikani in gozdni bogovi, globoki mir, v katerega se je zlivalo bučanje daljne nevihte, ki je kakor razbrzdan peklenšček šumela čez gorske vrhove; črne gromade oblekov, ki so kakor mrtvaška tkanina prepregale nebo in razširjale temo po zemlji, v svojem naročju pa nosile blisk in grom; — vse to se je družilo v dečkovi duši v tako grozno in strašno podobo, da bi bil skoraj omedlel. Tudi trdnejša in pogumnejša srca ne bi bila premagala groze tako divjega kraja.

Vzdrtelo je Ranoquovo malo telesce, ko je legel po dolgem na tla, da bi zajel vode iz hitrega potočka. Nato je kolikor mogoče hitro skočil pokonci in je, vsled strahu veliko močnejši, urno kakor veter hitel proč od kraja groze in bojazni. Dobro se mu je posrečila težavna pot po hribu navzgor.

Ko je zopet prišel do vhoda v votlino in je previdno pogledal notri, da bi videl, če sta se že oba stara pomirila vsled prejšnje jeze, tedaj so se mu čudno izbulile oči vsled novega strahu. Na obrazu so se mu napele drobne žilice in preletaval ga je mraz.

Votlina je bila prazna . . .

V ozadiju je še ležal kupček suhega dračja in dva kosa zlomljene slepeče palice. Slepec sam in Cachana sta izginila.

Vrč z vodo je dečku pal iz rok. Po vsem telesu je trepetal kot trepelika. Svetle oči so se ozirale semintja. Strah in bojazen sta ga davila v vratu, a končno je vendarle prišel do glasu in je kričal z napol pridušenim glasom:

»Mati! . . . Mati! . . . Stric Canijo!« . . . Nihče mu ni odgovarjal.

Obupno je zvijal deček roki in ihtel. Velike bolečine in brezmejna bojazen mu je izvabila grenke solze iz oči. Polasčalo se ga je boljbolj čuvstvo zapuščenosti, ono strašno čuvstvo, ki je celo nebeškemu Sinu izvabilo edini vzdihljaj iz božjih prsi. Ako mož joko solze zapuščenosti, potem je to kazen ali izkušnja božja, ako pa Ti, Bog usmiljenosti, ki tako ljubiš zemeljske angelčke, pripustiš, da te solze kapljajo čez ličeca nedolžnega otroka, potem je to gotovo eden izmed tistih potočev, previdnosti božje, ki jih ne more razumeti ustvarjen človek.

»Mati! . . . Mati! . . . Stric Canijo!« je klical deček z vedno močnejšim glasom. Stopil je iz votline in se je oziral naokrog po divjem gozdu. Toda nobenega glasu ni bilo čuti, da bi mu iznova podžgal upanje, nobenega sledu ni bilo, ki bi moglo nuditi ubožcu nekoliko tolažbe.

Konečno je postajal otrok nekako omotičen. Brez namena in cilja je tekal sedaj na to, sedaj na ono stran, in se je izgubljal tako čimdalje bolj v gozdni temini. Vedno in vedno pa je kričal z bojazljivim glasom, ki ga ni čulo nobeno človeško uho: »Mati! . . . Mati! . . . Stric Canijo! . . .«

Nočna senca je zagrnila že vso pokrajino s svojo črno tkanino; gorski vrhovi se niso več razločevali od neba, vse je bilo enako temno. Deček je stisnil zobe in je hotel teči, toda napol onesveščen je pal na tla.

Prijela se ga je mrzlica. Vse okrog njega se je oživljalo in se je gibalo. Drevje, kamenje, grmičevje in skalovje se širi pred njim, oblaki so plaval nad njim. Nepristani otrokov krik se je izpremenil v močno vzdihovanje, vzdihovanje se je izpremenilo v ječanje; in deček je še vedno klical, še vedno tekel, še vedno je upal! Da, upanje je vedno ostalo v

tem nedolžnem otroku, ki še ni poznal zločinske izgubljenosti in zlobe onih dveh, ki sta ga zapustila.

Naenkrat je začul Ranoque v vejevju neko šumenje, ki je bilo čisto drugačno kakor šumenje vetra. Obrnil je glavo na stran in videl je pred seboj, kako se je velika, črna žival priplazila iz grmovja in je lomastila proti njemu. Čutil je, kako ga je žival s hrbtom pritiskala proti skali. In tukaj je ubogo, nesrečno dete obstalo nepremično, nemo, oči široko razprte, mišice napete, vrat stegnen naprej; videti je bilo, kakor bi otrok skrbno poslušal, kako vihar divja med orjaškimi hrasti, kako tuli čez vrhove kakor lev v puščini, kako vzdihuje v globelih kakor spokorna duša . . .

II.

Luč novega dneva je našla Ranoqua ležečega pred skalo, kamor ga je vrgel orjaški divji mrjasec.

Ko so prvi žarki pričeli zlatiti gorske vrhove, tedaj se je deček prvič zavedel in je gledal z izbuljenimi očmi naokrog. Le s težavo se mu je posrečilo, da je med vzdihovanjem in ječanjem vstal pokonci. Zopet je gledal okrog sebe z bojazljivimi in začudenimi pogledi, kakor človek, ki se je ravnokar zbudil iz težkih sanj in ne vé, kje biva, ne vé, če je vse, kar je videl in doživel resnica ali so le sanje! Šele čez dolgo časa se je deček spomnil strašnih dogodkov pretekle noči in zavedel svojega nesrečnega položaja.

Solze so mu pritekale iz oči in jokal je, kakor bi se mu trgalo srce v prsih.

»Mati! . . . Mati! . . . Stric Canijo!« je pričel zopet klicati, toda s tako slabotnim in bojazljivim glasom, da ga je bilo komaj slišati.

Hotel je iti naprej, toda obstati je moral, ko je komaj par korakov omahujoč pricapljal dalje. Vse se mu je meglilo pred očmi. Strašne podobe so vstajale pred njim, orjaške roke so se sklenile okrog njega in so se vrtile v kolu, najprvo oprezno in počasi, nato hitreje in hitreje, in končno so zaplesale z omotično naglico po taktu tisočernih glasov, med katerimi je razločil Ranoque tudi kitaro strica Canija in razklani žganjarski glas Cachane, ki je vedno in vedno ponavljala svojo navadno kletvico: »Prokleti lump! . . . Prokleti lump! . . .«

Naenkrat pa je razločil deček med glasovi, ki jih je ustvarjala mrzlična domišljija, tudi jasen glas malega zvončka, ki je zvenel vedno bližje in močnejše.

Kmalu nato se je prikazala nad nekim grmom glava bele kože, ki je nosila na svojem vratu mal zvonček. Z zadnjimi močmi je dvigal otrok od solca ožgani ročici proti lepi živalici in je glasno zaječal. Koza se je zbalala in je zbežala. Ranoque je iznova zgubil zavest.

Ne dolgo potem je zopet pričelo šumeti po grmičevju. Velik pastirski pes se je volajoč približal mestu, kjer je ležal Ranoque. Od vseh strani je ovohal dečka, dvignil je kvišku glavo, napel je ušesi in je pričel lajati na glas.

Čez nekaj časa je od iste strani prišel star pastir. Na obe strani je razmaknil grmičevje in zagledal je pred seboj telo otrokovo. Začudil se je. Približal se je dečku, sklonil se je nad njim in mu otipal roke in čelo. Ko se je prepričal, da malček še živi, mu je potisnil pod glavo kozji kozuh, ki ga je imel ognjenega in je odšel v isti smeri skozi grmičevje, odkoder je prišel.

Toda že čez nekaj časa se je vrnil s polnim rogom mleka v roki in z veliko ovčjo kožo čez pleča. Z veliko skrbjo je kanil par kapljic svežega mleka otroku v usta. Zavil je

nato dečka v ovčjo kožo in si ga je naprtal na rame.

Previdno, da bi se ne izpodtaknil, je stopal s svojim bremenom dobri pastir odtod, in sledil mu je zadaj njegov zvesti pes.

(Dalje prihodnjič.)

Slovesno kronanje podobe Marije Pomočnice na Brezjah.

Sveti oče papež Pij X. so prošnjo prevzišenega kneza in škofa ljubljanskega Antona Bonaventura uslišali ter jih s pismom (breve) dne 15. junija t. l. pooblastili, da naj v njihovem imenu in z njihovo oblastjo slovesno kronajo podobo Marije Pomočnice na Brezjah. Prevzišeni so določili, da bodo to slovesno kronanje opravili letos na angeljsko nedeljo. Kdor po opravljeni izpovedi in po prejetem svetem obhajilu obiše na dan kronanja ali pa v osmini potem romarsko cerkev na Brezjah in v nji nekoliko pobožno moli (vsaj pet ali šest očenašev, češčenamarij in čast bodi), po namenu svetega očeta papeža, zadobi popolni odpustek, ki so ga podelili sveti oče papež za to slovesno kronanje. Odpustek se more nakloniti tudi vernim dušam v vicah.

Slovesno kronanje podob Matere božje je zelo redko. V naših krajih bo slovesno kronanje na Brezjah peto v dvesto letih. Dne 8. septembra 1715 so slovesno kronali podobo Matere božje na Trsat, svetogorsko v Gorici na Travniku 6. junija 1717, na otoku Barbana blizu Gradeža na Primorskem dne 15. avgusta 1863 in tretjo nedeljo v septembru leta 1869 v Trstu žalostno Mater božjo. Kronanje podobe Matere božje na Trsatu vršilo se je tako-le:

Goreč Marijin častivec grof Aleksander Sforza Pallavicini je zapustil svoje premoženje vatikanskemu kapiteljnu, da naj z obrestmi te glavnice zlate krone napravi in z njimi

slovesno, po vatikanskem obredu, krona starodavne, čudodelne in zelo obiskovane slike, kipe Matere božje. Zunaj Italije so najprej poslali taki zlati kroni na Trsat pri Reki, da naj z njimi slovesno kronajo slovečo sliko Matere božje. To se je zgodilo leta 1715. Po raznih ovirah so določili 8. septembra za slovesno kronanje. Ker je domači škof hudo obolel, so prosili novomeškega prošta Jurija Marotti, ki je bil posvečen škof. Vso pot od Reke do cerkve na Trsat so okrasili z smrekovimi mlaji, venci in traki; ravnotako so okrasili cerkev znotraj in zunaj s slikami iz Marijinega življenja s kratkimi podpisi, z venci in drugim zelenjem. Že 7. septembra so prihajali verni od vseh štirih vetrov, bližnjih in daljnih krajev. Vojaška godba je prišla iz Karlovca za to slovesnost in graško vojaško poveljstvo je dovolilo, da smejo rabiti kanone na reškem mestnem ozidju. Trsat, Reka, okolica, vse je veselo in navdušeno čakalo te nove slovesnosti kronanja slike Matere božje na Trsat. 7. septembra popoldne so pričeli to slovesno kronanje z večernicami, katere je imel opat in cesarski župnik v Ložu, Švenk. Drugi dan, 8. septembra, zjutraj ob 5. uri je bila slovenska pridiga; ob 8. uri se je pričelo kronanje. Ker bi le malo ljudi, kakih tri tisoč, moglo videti to opravilo, so zadnji trenotek sklenili kronanje opraviti pred cerkvijo, pod mljim nebom. Iz zakristije je šla v procesiji pred cerkev redovna in svetna duhovščina, nato so nesli štirje frančiškani v levitski obleki milostno podobo Matere božje na krasno opravljeni nosilnici, za podobo je šel škof z dvema opatom Švenkom in pazinskim proštom Janezom Fattori; za njimi je nosil samostanski predstojnik p. Peter Francetič iz Rima poslani zlati kroni na blazini s tenkim pregrinjalom pokriti. Pred cerkvijo so se ustavili pod velkanskim slvolokom; nosilci postavijo sliko Matere božje na lepo okrašen oder; samostanski predstojnik odkrije zlati kroni ter ju izroči škofu. Nato prečitajo to slavnost zadevajoča pisma, škof zapoje »Pridi sv. Duh« in ko izmoli še druge predpisane molitve, vzame večjo krono, jo pritrdi Mariji, manjšo krono pa Jezusku nad glavo ter blagoslovi s kronano

sliko verne. S svetim strahom so gledali verni to do takrat nepoznano opravilo; ginjeni od veselja so z vzdihji in solzami razodevali svoja notranja čutila. Vojaška godba, zvonjenje in streljanje pozdravlja kronano nebeško kraljico, ljudstvu pa naznanja, da je izvršeno toliko zaželeno kronanje. Iz 30.000 pričnikov vernih se uvrsti velkanska procesija, čez 80 križev in cerkvenih zastav, okoli 200 duhovnikov z gorečimi svečami, za njimi škof z imenovanoma opatom, nato so nesli kronano sliko, pred katero so trosili cvetje. Med procesijo je pela duhovščina cerkveno pesem »Ave maris stella«. Po dokončani procesiji je bila slovesna pontifikalna maša, med mašo pa italijanska pridiga. Ob pol dveh je bila slovesnost končana. Ob 4. uri popoldne je imel zopet opat, loški župnik Švenk, slovesne večernice z litanijami in hrvaško propovedjo, s katero se je končala slovesnost prvega dne.

Drugi dan je bila ob 5. uri zjutraj hrvaška pridiga s slovesno sveto mašo, potem so prenesli kronano sliko Matere božje v procesiji med zvonjenjem, streljanjem in petjem na Reko, v župno cerkev, kjer je bila pontifikalna maša s pridigo. Ob 4. uri popoldne se poda procesija s kronano sliko v jezuitsko cerkev sv. Vida, kjer je bil kratek, pa lep govor. Od tam je šla procesija proti mestnim vratom; tu blagoslovi škof s kronano sliko mesto in morje. Med tem je bil že ves trsaški hrib ob poti razsvetljen. Ko so prišli v samostansko cerkev na Trsat, je imel škof litanije in potem je zopet blagoslovil verne s kronano podobo. Tako se je sklenila slovesnost drugega dne.

Zadnji dan tridnevne so bile tri pridige; pontifikalno mašo je imel opat in pazinski prošt Fattori; popolde so bile slovesne večernice z litanijami in pridigo. Nato zapoje škof zahvalno pesem Te Deum; zopetno zvonjenje in streljanje naznanja sklep te nove slovesnosti. Po odpetih molitvah da škof z oltarja svoj blagoslov vernim, kronano sliko so pa zopet postavili v oltar, kjer je še zdaj.

Vspored slovesnega kronanja podobe Matere božje, ki se bo vršila dne 1. septembra, na angeljsko nedeljo, priobčimo prihodnjič.

Razgled po domovini.

Gojenci »Zveze dunajskih zavetšč« so se mudili, pretekli teden tudi v Ljubljani. Lepo je bilo videti male dečke, 300 po številu, v mornarijskih uniformah korakati po mestu z godbo na čelu. Kosilo so imeli v ljudski kuhinji, kjer so jim naše dame izborno postregle, za kar se jim je zvezni centralni nadzornik Opelt iskreno zahvalil. Ob pol sedmih zvečer so priredili dečki koncert v Švicariji, kamor je došlo najodličnejše občinstvo ljubljansko poslušat izurjene igralce. V Ljubljani so dečki zapustili najboljši spomin.

Požar v Rudniku. Pretečeni teden je pogorelo v bližini Rudnika poslopje Josipa Plankarja. Na pomoč je prišla požarna bramba iz Ljubljane in delavci ter zidarji gospoda Valentina Accetto, ki so preprečili, da se ni ogenj razširil tudi na druga poslopja.

Vode pomanjkuje v ljubljanskem vodovodu vsled suše, ki že dalj časa vlada. Škropljenje po cestah se je moralo opustiti. Magistrat svari občinstvo, naj štedi z vodo. Vsaka dokazana zloraba se bo kaznovala.

Framasonskega shoda v Pragi, za katerega delajo na vso moč liberalni in socialistični listi v prvi vrsti »Narod« se bo vdeležil izmed Slovencev poleg študenta Lotriča tudi

prijatelj Hribarjev, magistratni uradnik Aškerc. Pričakujemo, da bo shod pozdravil v imenu Ljubljane tudi njen župan Hribar.

Liberalci se po svojih listih jeze radi romanja, ki ga napravijo naši možje na sv. Višarje. Našim možem liberalci ne privoščijo niti tega romanja, kadar pa sami vabijo na sokolske izlete n. pr. v Zalec ali pa celo gori v Prago, kjer zapravijo tisočake, je pa vse prav. Da, za kmeta nimajo naši liberalni škrici drugega nego bič in psovke.

Sprejem učencev v kmetijsko šolo na Grmu. Novo šolsko leto se prične z mesecem novembrom. Pouk traja dve leti. Šola na Grmu ima popolnjevati in razširjevati pouk ljudske šole in izobraziti učence v vseh tistih pomožnih in strokovnih vednostih, ki so danes neobhodno potrebne za uspešno kmetovanje. Praktični pouk se vrši na šolskem gospodarstvu pod navodom učiteljev in predelavcev. Vsa uredba zavoda, skupno stanovanje, skupna hrana, vsa razdelitev dela in časa, učni, hišni in poslovni red, vse navaja učence na to, da se jim vcepi ljubezen do kmetijstva in da se izgoje za praktično kmetijsko življenje. Vrh tega se navajajo učenci tudi na pravno redno in priprosto življenje,

na varčnost in zmernost, delavnost in sploh na težave kmetijskega stanu. V šolo se sprejemajo št. pendisti in plačujoči učenci Stipendisti imajo hrano, stanovanje in pouk brezplačno, za obleko, živотно perilo, obuvalo in šolske potrebščine pa morajo skrbeti sami. Pravico do stipendij imajo le sinovi kranjskih kmetov. Za novo šolsko leto je razpisanih pet stipendij, za katere je prositi pri vodstvu šole do petega septembra t. l. Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80 v na dan in za pouk po 40 K na leto ter stanujejo brezplačno v zavodu. Potrebna pojasnila daje vodstvo kmetijske šole na Grmu pošta Novo mesto.

Š Delovanje »Kmečke zveze«. »Kmečka zveza za Štajersko« je s pripomočjo »Zadružne zveze« osnovala nove Rajfaznovke v Loki pri Z. danem mostu in v Slivnici pri Celju. Snuje se več drugih Rajfaznovih posojilnic. Osnovana in registrirana je že tudi posojilnica v Lučah, ki bo začela s poslovanjem 1. septembra t. l. Dne 28. t. m. bo občni zbor štajerskih zadrug zaradi ustanovitve podobnega »Zadružne zveze« za Štajersko.

Š Človeško okostje so našli na polju posestnika Prodomka v Podgorju pri Braslov-

čah. Poleg okostja je ležal popolnoma zarjavel nož.

Samoumor zaročencev. Nedaleč od Kolina je vozeč se po Renu skočil z ladje v valove neki poštni uradnik s svojo osemnajstletno nevesto, ker je bilo več zadržkov, ki so ovirali njuno poroko.

Izvanredno naravno prikazen sta videla ne 31. malega srpana dva kmeta iz skočidolske župnije na Koroškem. Obadva sta bila ta dan ob 10. uri zvečer med seboj oddaljena za kake tri četrt ure hoda izven svojega stanovanja. Bila je temna noč, ker meseca še ni bilo na nebu. Prvi je šel proti svojemu domu, kar zagleda pred seboj v približni oddaljenosti 200 metrov do 70 metrov visok svetlobni stebel v obliki obrnjenega stožca, katerega ost je stala mirno na zemlji, dočim se je on sam enakomerno gibal semtertja. — Skoraj enako prikazen je opazoval isti večer ob istem času drugi kmet, ki je bila od prve oddaljena do 4 km., od opazovalca pa za 1 km. in je tudi imela višino srednje velikega stolpa. Oblika svetlobnega stebra pa je bila podobna velikanskemu križu z odbitim koncem. Luč obeh prikaznij je bila jako svetla in trepetajoča. Trajal je ta izredni naravni pojav okoli pol minute in je potem brez sledu izginil. O bistvu in o vzroku te luči pa je težko podati kako resnično sodbo, o tem naj razmišljajo naši g. naravoslovci.

Hrvaško - slovenski vsedijaški in bogoslovski sestanek v Zagrebu se je vršil dne 5. in 6. t. m. Udeležilo se ga je do 500 dijakov in bogoslovcev iz vseh hrvaških in slovenskih pokrajin. Hrvatje so sijajno sprejeli naše visokošolce, ki ne morejo prehlvaliti zastopnikov naših bratov Hrvatov. V sokolski dvorani se je vršilo več znanstvenih in zanimivih predavanj. Zelo slovesno je bilo zadnje slavnostno zborovanje, katero je počastil sam zagrebski župan, dr. Amruš, ki je pokazal, da razume mnogo več takta, nego ljubljanski župan Hribar, ki beži pred katoliškim shodom iz Ljubljane. Zborovanju je predsedoval rektor zagrebskega vseučilišča dr. Bauer. Na tem velevažnem sestanku katoliških dijakov sta bila tudi državni poslanci dr. Krek in stolni vikar dr. Evgen Lampe, katera so Hrvatje navdušeno pozdravljali. Ta prvi sestanek bo brezdomno donesel mnogo sadov. Odtod pa tudi silna jeza hrvaških in slovenskih liberalcev.

Ljubljanski socialni demokratje so za četrtek 8. t. m. sklicali shod delavnih žena v »Narodni dom«. Dasi so bobnali na ta shod po celem mestu z lepaki in po rdečem časopisu, se je zbralo komaj 150 žensk. Govorili so razni brezverski rdečkarji, kakor Kocmur, Kristan, Kopač i. dr. Norčevali so se iz žena, ker hodijo v cerkev, poslušajo pridige, z eno besedo: Ker so v veliki večini še verne in dobre. Navzoče ženske so sramežljivo molčale. Seveda če bi ženske poslušale Kristane, Kocmurje in druge židovske priganjače ter jim nosile svoje težko prislužene krajcarje, potem bi jih voditelji hvalili in jih proglašali za zavedne, a naše žene so premodre, da bi šle na lim hinavskim govorom raznih klavitevov. Kopač se je jezil na naše poslance, češ, da delajo samo za kmeta. Torej tisti Kopač, ki je hotel postati kmečki poslanec, zabavlja našim poslancem zato, ker delajo za kmeta. Zapomnite si to, kmetje v idrijskem vrhniškem in cerkniškem okraju, da bodete bolje spoznali, kaj imate pričakovati od socialistov. Res je, naši poslanci delajo v prvi vrsti za kmeta, ker je ta podlaga, na kateri stoji naša država. Res je pa tudi, da poleg kmeta ne pozabijo na obrtnika in na delavca, kar dokazujejo predlogi, ki so jih stavili v državnem zboru. Socialisti naj le puste v miru

naše verno ženstvo, da drugič ne dožive še večje blamaže, kot so jo zadnjič.

Pri zadnji skupščini sv. Cirila in Metoda v Bohinjski Bistrici so liberalci, ki so imeli slučajno večino, spravili v odbor razven enega samo liberalce in s tem nečuvnim dejanjem pritiskali vseslovenski prevažni šolski družbi pečat liberalnega strankarstva. Za prvomestnika so izvolili bivšega ravnatelja Senekoviča, ki nima niti najmanjše zasluge za družbo. Da je prišlo do razpora v družbi, je mnogo pripomogel ljubljanski župan Hribar. Odgovornost in zle posledice bodo nosili liberalci.

Vihar in toča sta divjala zopet pretečeni teden po raznih deželah. Tudi Kranjski nista prizanesla. Iz raznih krajev smo dobili poročila o škodi, ki jo je napravila toča, n. pr.: V sredo zvečer med 8. in 9. uro je divjal silen vihar v Poljanski dolini. Iz oblakov se je vsula debela toča ter je potolkla vse pridelke v vaseh Gorenja Dobrava in Todraž (občina Trata), Kladje in Trebija (občina Oselica). Vihar je podrli več kozolcev in dreves. Škoda je velika. Prav bi bilo, če c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju prav naglo ukaže ceniti škodo, da bodo prizadeti dobili kaj podpore.

Otrok se zadušil v loncu. Dne 5. t. mes., okoli 6. ure zvečer je bila Alojzija Čop, delavca žena v Kurji vasi pri Jesenicah s svojimi otroci sama doma. Istodobno se je odstranila enoletna hčerka Angela iz kuhinje pred hišo. Tam je stal velik železni lonec, v katerem se je nahajalo kakih pet litrov vode. V ta lonec se je prekulil otrok z glavo navzdol in se je zadušil. Neka širji let stara deklica je obvestila takoj mater ponesrečenega otroka, a je bilo že prepozno. Tudi zdravniška pomoč je bila zaman.

Umrli je dne 5. avgusta v Mančah pri Vipavi Jožefa Natlačen, mati gospoda Petra Natlačen, kaplana v Metliki in abiturijenta Marka. Blaga pokojnica bodi priporočena v molitev. — Na Bledu je umrl v soboto, dne 3. t. m., posestnik gospod Josip Verderber, predsednik krajnega šolskega sveta in občinski svetovalec. Pokopali so ga jako slovesno. — V Podgradu v Istri je umrl bivši večletni župan in deželni poslanec ter rodoljub gospod Slavoj Jenko. Naj počivata v miru!

Osebnosti. Okrajni glavar g. Lapajne bo prestavljen iz Postojne v Logatec, okrajni glavar gospod Kremenšek pa pride iz Logatca k deželni vladi v Ljubljano.

V cestni odbor za kranjski sodni okraj so bili 6. t. m. iz kmečkih občin izvoljeni odborniki: Barle Matej, župan v Senčurju; Dolinar Andrej, posestnik v Smledniku; Zabet Ivan, župan v Predoslju. Namestnika pa sta: Arh Jurij, župan Predvorom, in Zavrl France, posestnik v Mavčičah.

Učiteljske vesti. Za učitelja v Strugah na Dolenjskem je imenovan gospod Rigler Ivan, za nadučitelja v Senožečah g. Patermost Henrik, za nadučitelja v Dolah gospod Pollak Ivan in za učiteljico istotam gospa Pollak Marija, za učiteljico v Št. Vidu pri Ljubljani je imenovana gđna. Marija Triller, za učiteljico v Toplicah gđna. Klemenčič Karolina, za učiteljico v Mokronogu gđna. Bernot Marija, za nadučitelja v Škofji Loki je imenovan g. Kramar Friderik. Za učitelja v Šmihelu pri Novem mestu je nastavljen gospod Fr. Kalan.

»Kmečka zveza« za kamniško dekanijo. Pravila »Kmečke zveze« za kamniško dekanijo je vlada potrdila.

Protialkoholna pastoralna konferenca na Brezjah se je preteklo soboto obnesla vrlo dobro. Udeležnikov je bilo 53. Harmonija popolna, debata živahna, zanimanje za stvar splošno. Stori se je več važnih prak-

tičnih sklepov. Nov velik korak na naši težki poti naprej. Obširnejše poročilo v »Zlati dobi«, ki se s tem vnovič priporoča, da se pridno naroča in razširja, pa tudi — prereže in bere.

»Cunard Line«. Dne 7. septembra t. l. bo novi 32.500 tonski, zdaj največji osobni parnik na svetu, »Lusitania«, opremljen z vijaki na turbine, prvič plul po oceanu; potem prevozi istega po voznem redu zopet 5. oktobra, 2. in 30. septembra, pričeni v Liverpoolu.

Č. g. V. Hribar, župnik v Clevelandu v Severni Ameriki, nam piše: Vaša novica, da je mene škof Horstman odstavil, je grda laž. To je raztrobentala liberalna socialistična »Nova Domovina«. Do danes me škof še ni prestavil; o odstavljenju ni govora. »Nova Domovina« me pa že tri leta dan za dnem odstavlja. Prosim, popravite to krivico!

Vitus Hribar.

Strašna železniška nesreča v Spielfeldu na Štajerskem. V torek, dne 6. t. m., jutraj ko je brzovlak št. 9 pripeljal na spielfeldsko postajo, je zadel v rezervni stroj. Strašen pok je naznanjal, da se je zgodila velika nesreča. Vlak je bil podoben razvalini. Čuli so se kriki ponesrečencev. Več voz je razbitih. Nesreča je zahtevala več žrtv. Mrtva sta kurjača in čuvaj, smrtnonevarno je ranjen strojevodja, ki so ga odvedli v bolnišnico. Nadalje je znano, da so ranjeni trije poštni uslužbenci in pa dva potnika. Poštni voz je bil vržen na neki drugi voz. Proga je še zaprta ob oddaji poročila. Kaj je vzrok nesreči, še ni dognano. Najbrže urad, ker je pustil progo pristo.

V Matajurju — nasproti Staremu selu, se je že pred več leti našel premog. Pastirji so na paši kurili z njim. Žila mora biti močna, ker so ravno nasproti na Beneškem pri Ronacu našli tudi premog. Že pred leti se je obljubovalo, da pride izvedenec, da preišče žilo, pa do sedaj ga še ni bilo; prav bi bilo, da bi vendar enkrat prišel, potem bi ne bilo treba našim ljudem hoditi v svet.

V Ljubljani se bo vršil 22. t. m. evharistični shod duhovnikov častilcev presv. Rešnjega Telesa. Ob 8. uri bo v stolnici škofova sveta maša, ob 9. uri bo v knezoškofijski veliki dvorani posvetovanje, ki se bo ob 12. prekinilo radi kosila in nadaljevalo ob pol 3. uri popoldne. Ob četrta na 4. se bo izpostavilo sv. Rešnje Telo v stolnici, potem bo čiščenje in ob 4. uri litanije.

Obletnice in jubileji. Zadnji čas se je vršilo več pomenljivih obletnic. Omenjamo jih v kratkem. V ponedeljek, dne 29. julja, so obhajali v Ljubljani 28letnico gg. duhovnikov, ki so bili posvečeni leta 1878, oziroma leta 1879. — V Senčurju pri Kranju so obhajali sešolci gospoda svetnika Kuklja 35letnico duhovstva. — Na Brezjah so obhajali v ponedeljek, dne 5. t. m., 40letnico mašništva gospodje, ki so bili posvečeni leta 1867. Slovesno sveto mašo je imel pri tej priliki veleč. gospod stolni kanonik Anton Pettich-Frankheim. — Ravnotam so obhajali desetletnico mašništva pred tednom duhovniki, posvečeni leta 1897. — V Slavini so se sešli pri gospodu župniku v ponedeljek, dne 29. julija, njegovi duhovni sešolci, ki so bili posvečeni leta 1869. — Biserno mašo je imel veleč. gospod kanonik in dekan Tavčar v Žužemberku 31. julija. — V nedeljo, 2. t. m., je obhajal zlato mašo v Olševku na Kranjem č. g. Andrej Volc. Govoril mu je preč. gospod stolni kanonik Tomaž Kajdič. — V Šmihelu pri Novem mestu je obhajal zlato sv. mašo duhovni svetnik in župnik preč. gospod Anton Peterlin, ki je pri tej priliki dobil poročilo, da ga je sveti oče imenoval za svojega komornika z naslovom monsignor. Ta slavnost je bila uprav velikanska.

Društva »Slovenske krščansko-socialne zveze«! Oglasite nemudoma svojo udeležbo pri veliki skupščini »Slovenske krščansko-socialne zveze« na Jesenicah!

Delo socialnih demokratov in liberalcev že rodi sadove na Laškem. Vsak dan nam donajajo časopisi nova nasilstva, ki jih brezverska tolpa napravlja duhovnikom in katol. cerkvam. Redovniki in svetni duhovniki niso zunaj cerkva več varni pred poulično druhaljo, ki pleni in ropa cerkve in samostane. Laška vlada, ki je mirno opazovala začetkom to gonjo, si ne ve pomagati. Zato na prepo-veduje brzjavke, ki poročajo svetu grozodejstva, ki se v »blaženici« Italiji dogajajo. Listi poročajo, da je sveti Oče odredil, da do oktobra ne pride v Rim noben romarski vlak. Hotelirji in oddajavci prenočišč so radi tega silno poparjeni, ker bodo trpeli mnogo škode. Vsled te gonje bo trpela Laška več milijonov škode. Brzjavijo zadnjega tedna nam poročajo to-le; San Pietro d'Arena, 5. avgusta. Od socialnih demokratov in framasonskih liberalcev nahujskana druhal je naskočila tukajšnji salezijanski zavod in ga zažgala. — Spezzia, 5. avgusta. Tu vlada prava revolucija. Druhal je zažgala mašne plašče in druge dragocenosti, katere je pokradla po cerkvah in jih onečaščala. — Rim, 5. avgusta. Sveti oče se je včeraj v posebni konferenci s kardinali Samiatelli, Vanutelli in Cagliano posvetoval o tem, kako postopati v očigled protiverski gonji. Tudi laška vlada je zaradi protiverske gonje zelo vznemirjena, ker so se pri demonstracijah pojavili anarhistički elementi. — Rim, 5. avgusta. Druhal je na kolodvoru pljuvala na slavnega skladatelja don Perosija. Metala je za njim kamenje.

Lepi učitelji! V »Učiteljskem Tovarišu« grozi neki liberalni učitelj, da bodo začeli učitelji »Domoljubove« dopisnike obdelovati s pestmi. Državni pravdnik dr. Trenz, ki je tožil uboge Knežčane, da so dobili 57 mesecev zapora na ovađbo nadučitelja Česnjaka, ni zaplenil te številke »Učit. Tovariša«, ki je izšla iz Česnokovega okrajja in je pisana v njegovem slogu, dasi je v nji naravnost hujškanje k nasilnosti. Isti učitelji pa so poslali s podpisom »pokorni učitelji« pasje ponižno brzjavko — Hribarju, Jakliču seveda ne, ker niso vredni, prištevati se k edinemu ljudskemu učitelju avstrijskega juga, ki je dosegel čast državnega poslanca. Pa bodo priberali za zvišanje plač. Naj jih plača — Hribar!

Strela udarila v šolo. Šolsko poslopje v Sori pri Medvodah sedaj popravlja. Predpretekli četrtek je bila popoldne nevihta. Med velikim nalivom udari strela v šolsko poslopje in pusti na več krajih svoje sledove. Čudno je to, da se nikomur ni ničesar zgodilo, čeravno je bilo veliko delavcev v poslopju. Tudi užgala ni nikjer, pač pa odkrehnila dva trama in zid poškodovala. Strelo je privabil preprih in železne traverze, katerih je mnogo na zidih.

Oblak se je utrgal v homski okolici pod Kamnikom v nedeljo dne 11. avgusta, zvečer okoli sedme ure. Med grozljivim nalivom in treskanjem se je trikrat vsula huda toča, vmes debela kot orehi, ki je potolkla, kolikor je dosedaj znano, po vaseh: Šmarca, Nožice, Homec, Preserje, Mengeš. Zg. Jarše, pa tudi Volčji Potok Hudo in Radomlje. Ajda, repa, turščica, fižol je vse pobito. Drevje sklesčeno, proso bo za pokositi. Silni naliiv je jemal prst raz njiv in celo s korenino tuintam prevrgel kako drevo in podrli kozolec; voda stoji po njivah in hlevih. Škoda je velkanska. Nad železniško progo je stala voda do stopnjic kamniškega vlaka in batu se je bilo, da vsled nasutega peska vlak skoči iz

tira. Vozovi državne železnice so se pokazali včeraj za vevzorne. Voda je lila skozi vo-zove na potnike.

Legar. Iz Postojne se je zanesel tifus med vojake, ki so se tam mudili. Umrlu jih je že par v Ljubljani. — Tudi na Jesenicah je obolen pretekli teden neki delavec, ki se je mudil v Postojni. — V Medvodah in na Jančnem sta se pojavila dva slučaja te bolezni. Oba bolnika sta umrla. — V Zatičini na Dolenjskem je veliko obolelih za tifusom. Dosedaj je umrla članica Marijine družbe Ana Erjavec. Tudi tu je vzrok nesnažna voda iz potoka, v kateri se napaja živina, pere uma-zano perilo in mečejo vsakovrstni odpadki. Neobhodno potreben bi bil tu vodovod. Upa-mo, da bo županstvo takoj storilo primerne korake, da se ta bolezen ne ponovi.

Iz metliške okolice. V zadnjem času se širijo po našem kraju razne vznemirjive govorice o nekih spremembah, ki so se izvršile pri »Hranilnici in posojilnici« v Metliki. Zlasti se zatruje vest, da je ljubljanska »Zadružna zveza« bila prisiljena navedeni denarni zavod iz svojega članstva izključiti, ter, kar je še bolj važno, mu odpovedati kred. V tej sili ji je lepo priskočila na pomoč I. dolenjska posojilnica v Metliki. Sicer to ni nič čudnega, ker so v zadnjem času imeli nekateri »imenitni gospodje« od I. dolenjske posojilnice nekako vrhovno oblast nad hranilnico in posojilnico. Izključeni zavod je pod komando teh gospodov izgubil popolnoma značaj ljudske posojilnice. Upravni stroški zavoda so glasom letnega poročila tako veliki, da se to pač težko stinja z bistvom »Rajfajznovke«. Kakor se govori, nameravajo pristasi S. L. S. ustanoviti v metliškem okraju v kratkem več rajfajznovk.

Iz brzovlaka padel. V sredo, dne 7. t. m., je padel iz brzovlaka med postajama Planina in Logatec neki okoli 30 let star možki. baje iz Pirana, ter obležal nezavesten na progi. Pri sebi je imel vozni listek od Nabrežine do Ljubljane. Ponesrečenca je pobral pozneje neki strojevodja, ki je peljal s praznim strojem in ga odpeljal v Logatec, kjer je dobil prvo zdravniško pomoč, potem so ga pa pre-peljali v deželno bolnišnico.

Sodavica se zdravniško kakor zdravje pospešujoče sredstvo priporoča. Posebno pri epidemijah, kakor tifusu, je v krajih s slabo pitno vodo in sploh pri mnogih boleznih cena sodavoda baš blagoslov. Tudi v antialkohol-nem gibanju nadomestuje drage alkoholič-ne pijače.

Zborovanje »Kmečke zveze« v Tomačevem je bilo v nedeljo, dne 4. t. m., jako dobro obiskano. Zborovanje je spretno vodil predsednik »Kmečke zveze« za ljubljansko okoli-co posestnik g. Dimnik. Na shodu je navdušeno govoril g. Slavko Ravnikar o dolžnostih in pravicah kmečkega stanu in o krivicah, ki se gode kmetu. Zborovalci so govoru z zanimanjem sledili, se živahno udeleževali debate in stavili razna vprašanja. Zborovalci so izjavili, da vsi pristopijo h »Kmečki zvezi«.

Za zanemarjeno mladino se v Ljubljani ne stori ravno mnogo. Če bi ne bilo vzornega »Marijanišča« in Liechtenturnovega zavoda, ne vemo kaj bi bilo. »Vzorni« mestni magistrat v tem oziru ne stori skoro nič. Te dni okrog 11. ure zvečer videl sem ob nekem vogalu Šentpeterske ceste sedeti malega otroka, ki mi je na vprašanje, »kaj dela ondi«, odgovoril: »Čakam« — in koga: »Mame!«, ki se je Bog ve kje zadrževala. In to ob enajsti uri! Sicer pa ta slučaj ni osamljen. Koliko zla zakriva s takim zanemarjanjem stariši! Tu mora poseči deželna vlada vmes, da na-pravi konec žalostnim razmeram. Obenem pa pri tej priliki toplo priporočamo v podporo

naši izborni delujoči sirotišnici »Marijanišče« za dečke in Liechtenturnov zavod za deklice.

Romanje v Loreto. Romarski vlak v Loreto je sedaj zagotovljen. Vlak gre iz Ljubljane v petek, dne 23. avgusta, zvečer ob 11. uri 20 minut. Ustavi se v Logatcu (okoli pol 1. ure po polnoči) in v Št. Petru. Na Reko pride jutraj ob četrta na štiri; od tam odhod na Trsat, kjer bo sveta maša za srečno romanje. Ob 8. uri odplove parnik proti Jakinu. Vrnemo se iz Loreta v nedeljo zvečer; v Ljubljano pridemo v ponedeljek okoli pol 1. ure popoldne. Voznina stane tja in nazaj v tretjem razredu 16 K, v drugem pa 26. — Vozni listki se od danes naprej dobivajo pri vratarju fračškanskega samostana. Kdor se hoče udeležiti, naj se kmalu oglasi. Oni, ki vstopijo v Logatcu in Št. Petru, vzamejo navadno karto za poštni vlak do Reke in nazaj. Za parnik in vlak na Italijanskem pa plačajo 10 K. Sprejeti moremo samo 420 do 430 oseb. Oni, ki so se že oglašili in plačali, dobijo vožne listke na dan odhoda v Ljubljani. — Vodstvo III. reda sv. Frančiška v Ljubljani.

Iz ljubljanske okolice.

Ij Dobrova pri Ljubljani. Naš prijatelj Hribar! Da bodo tudi drugi čitatelji »Domoljuba« izvedeli, kakšen prijatelj slovenskega ljudstva je ljubljanski župan Hribar, vam povemo sledečo storico: Pri nas je imelo do-slej lov v zakupu takozvano »Ljubljansko lovsko društvo«, katerega ud je tudi župan Hribar, vpisan je pa bil kot lastnik gospod Zupač. Za lov so plačali borih 400 kronic, divjačina je pa oglodala letos nekaterim kmetom vsa mlada drevesa. Ko so nekateri oškodovanci prosili za odškodnino, poslali so jim v zameno nekaj izvrženih dreves, katere so dobili zastopnik pri Kmetijski družbi, češ, zdaj ste pa oškodovani. Dva kmeta sta tožila za odškodnino, a sta pravdo izgubila in morala še plačati velike komisijske stroške, češ, da sta škodo prepozno naznanila. Seveda, kmet naj še vedno stoji za Hribarjevimi zajci in gleda, kakó mu delajo škodo! Meseca julija je pa potekla najemnina in lov bi se moral oddati na novi dražbi. Kar dobimo od okrajnega glavarstva, da je ono vključ ugovarjanju občine podaljšalo zakup. Toda zdaj ni več gos-pod Zupač vpisan kot lastnik lova, ampak župan ljubljanski gospod Ivan Hribar. Okrajno glavarstvo sme po postavi podaljšati zakup le prejšnjemu lastniku in le z dovoljenjem občine. Tu ga je pa podaljšalo ali pravzaprav oddalo novi osebi in proti volji občine. Zraven je dodelo frivolno motivacijo, da je družba »zbojšala lov, kar je v korist občine«. Če je lov boljši, ima občina od tega škodo, ker nam bo divjačina delala še več škodo. Seveda se bomo pritožili, a kaj, ko je deželni odbor v rokah stranke, katere načelnik je župan Hribar. — V nedeljo popoldne se bo vršil v prostorih izobraževalnega društva pogovor radi naše hranilnice in posojil-nice. Udeležite se ga mnogoštevilno. V samopomoči je naša sila!

Ij Iz Brezovice. Najprisrčneje se zahvaljujem vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so bili moji predragi rajniki ženi v pomoč ob njeni mučni bolezni in smrti, posebno pa blagosrečni gospodinjini Ani Remškar, ki je takoj po smrti v oskrbo prevzela eno nedolžnih bitij, dalje vsem, ki so jo spemili na njeni zadnji poti; zahvaljujem se tudi vsem najlepše za izraženo sožalje in priporočam svojo nenadomestljivo ženo vsem v pobožno molitev in blag spomin. — Brezovica, 5. avgusta 1907. — Matevž Pikec, posestnik.

Gorenjske novice.

Novice iz blejskega kota.

g **Letošnja letoviška in zdraviliška sezona na Bledu** presega vse druge prejšnjih let. Toliko gostov najrazličnejših narodnosti se ni posetilo tega prekrasnega letovišča. Med gosti je tudi veliko duhovnikov; med drugimi tudi milost. biskup Mavrovč iz Senja. Živahno življenje vlada povsod po jezeru in ob jezeru, po cestah in drevoredih.

g **Letoviška godba** pod osebnim vodstvom gospoda kapelnika Teodorja Wessa igra tudi letos umetniško dovršeno v zdraviliškem parku vsak dan razun četrtkov, ko igra pri Petranu. Zraven tega je še dovolj drugih koncertov, predavanj o različnih stvareh, ki se tičejo zdravja itd., tako da se gostje lahko zabavajo.

g **Draginja** po hotelih in nekaterih gostilnah je letos neznosna. Ne vemo, ali je to upravičeno in če bo to Bledu koristilo.

g **Na Bledu** sedaj nemšč. na skoroda prevladuje na cesti. Tudi po gostilnah in prodajalnah se govori največ nemško; je prodajalnica slovenskega liberalca, kjer ne čuješ slovenske besede. Bled, kam si prišel?

g **Nova cerkev** je vedno polna obiskovalcev. Gospod mojster Vurnik iz Radovljice je krasno dekoriral oltarje in prižnico; sedaj izdeluje še dva kipa za veliki oltar in potem bo tudi notranjščina cerkve razun slikarja in novih orgelj dokončana.

g **Prostor pred cerkvijo** se je letos razširil, ki bo naravnost krasen, ko se skoro podere še staro župnijsko gospodarsko poslopje. Vsa čast gospodu svetniku, ki se toliko žrtvuje za lepoto nove cerkve in s tem za povzdigo celega Bleda!

g **Ošpice**, ki so razsajale v ribenski župniji, so skoro pojenjale. Umrli ni noben otrok zaradi tega.

g **Za staro gotško cerkev v Bodeščah** se vedno bolj zanimajo ne domačini, ampak tuji. Prav bi bilo, da se že vendar enkrat odkrijejo cerkvene slike.

g **Letina** je letos vsled suše in črva zelo slaba. Jabolk bo precej veliko.

g **Dne 21. julija je pel na Bohinjski Beli** župnikov sorodnik Janez Mrak novo mašo; nastavljen je kot kaplan v Spodnji Idriji. — Gorjanski kaplan R. Cepuder je prestavljen v Tržič, v Gorje pa pride semeniški duhovnik J. Lovšin, doma iz Ribnice.

g **Umrli** je dne 29. julija blaga gospodinja Marija Pretnar iz Rečice. — Dne 5. t. m. smo pokopali na Bledu g. Jožefa Verderberja, ki je umrl nagle smrti zadet od kapi. Pogreb njegov je bil jako veličasten. — Dne 8. t. m. je umrl pri kopanju v Savi vsled krča 45letni Anton Dečman iz Bodeče. Ob pokopu je jokala žena in enajst nedoraslih otrok. Žalosten pogreb. Bog nas varuj nagle smrti!

Jeseniške novice.

g **Na Jesenice!** V nedeljo, dne 25. avgusta, bo veliko zborovanje Krščansko-socialne zveze, obenem pa bo »Katoliško delavsko društvo« obhajalo desetletnico svojega obstanka in blagoslovil se bo društveni dom. Ob ti priliki se bomo tudi posvetovali, kakšno stališče naj zavzamemo nasproti »reformirani« družbi sv. Cirila in Metoda. Bratje Korošci, pridite zlasti vi v velikem številu, da si skupno začrtamo pot, po kateri bomo v prihodnosti hodili in delovali v blagor našega milega naroda. Bohinj vam je pokazal, kaj imate pričakovati od liberalcev. **Bratska društva po vsi domovini slovenski, prihitite dne 25. avgusta na Jesenice!** Velikanskega pomena je

ravno v sedanjih razmerah to zborovanje, ki naj bo obenem tudi manifestacija za skupne naše ideale!

j **Izredni občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Jesenice-Koroško Belo** bo v nedeljo, dne 18. t. m., ob 4. uri popoldne v otroškem vrtcu na Savi. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo o glavni skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Bohinju dne 6. t. mes. 2. Predlog o prenehanju podružnice. Družba sv. Cirila in Metoda ni sedaj več, kar je bila, mladeniči, svobodomiselní dijaki so jo začeli »reformirati«. Zato je izredni občni zbor podružnice nujno potreben. Vsi udje naj pridejo na občni zbor, da se pouče, kaj hočejo liberalci z družbo, da bo vsak vedel, kakšno stališče naj zavzame nasproti »reformirani« družbi.

j **Velika vrtna veselica** v proslavo cesarjevega rojstnega dne se bode vršila v nedeljo, dne 18. t. m. na vrtu gospe Neže Klinar, na Savi-Jesenice. Tovarniška godba nastopi ta dan z najnovejšim programom. Med veselico umetna razsvetljava. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop za tovarniške delavce prost. K tej edino-le patrijotični veselici se pričakuje mnogo gostov.

j **Več kot petdeset let delavec pod zemljo** pri kranjski obrtni družbi, leta 1830 rojeni Matevž Kokalj iz Koroške Bele, je v nedeljo, dne 11. avgusta ob 11. uri dopoldne slovesno sprejel njemu od cesarja podeljeni srebrni križec s krono. V to svrhu sta prišla na Savo c. kr. rudarski nadkomisar dr. C. Horjak in c. kr. okrajni glavar iz Radovljice. Povabljenih je bilo nekaj rudarjev in uradnikov, ki so se slavnosti udeležili v rudarski uniformi. Kokalj, mož stare korenine, je že kot 12-letni deček nastopil svoje službovanje pri poprejšnjih podjetnikih rudokopov na Gorenjskem. Leta 1856 je pa definitivno bil nastavljen kot rudar pri rudokopu na Vigunšici nad Begunjami, okraj Radovljica. Neprenehoma in nepretrgano je vztrajno hodil vsak teden od svojega doma iz Koroške Bele pet ur hoda na 1351 m visoko goro Vigunšica na delo. Prebil je skoraj dve tretjini svojega življenja pod zemljo in šele letos dne 1. januarja 1907 je stopil v pokoj.

Iz kranjskega okraja.

g **Iz Predoselj.** Liberalno oliko je pokazal zadnje dni neki pijanec v znani žgajarni v Britofu, ko je mimoidočega duhovnika tako po pobalinsko napadel, da surovih besedi, ki jih je izustil, nočemo priobčiti. V tej hiši sedijo dan na dan pijanci brez dela v času, ko ljudje delajo kot črna živina. Posestnika žganjarne pa blagohotno opomnimo, da bi bilo morda dobro poslati katerikrat orožnike pogledat, če toči povsem po paragrafi žganje. Vsak pošten človek pa se bo zdaj resno premislil, predno bo šel pit žganje o to žganjarno. To je naša odločna beseda. — Zapustil nas bo spoštovani gospod nadučitelj Henrik Paternost, ker je dobil nadučiteljsko mesto v Sehožecah na Notranjskem. Gospod nadučitelj je radi svojega tihega in prikupljivega značaja pri Predosljanih obče priljubljen.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g **Iz Trboj.** Vesel dan je bil za verne Trbojce četrtek, 8. t. m. Dobili so zopet duhovnika, ki so si ga močno želeli. Sprejeli so ga prav slovesno. Čast jim!

g **Lenart Lotrič.** Iz Železnikov nam poroča: Tisti študent Lenart Lotrič, ki urejuje podlo protiversko cunjico »Svobodna misel« in ki pojde v Prago na shod framasonov in anarhistov, študira v Pragi in nima pri nas nobenega ugleda. On namreč študira z

duhovniškim denarjem in uživa ustanovo župnika Jerale, ki je pa gotovo ni ustanovil za svobodomislece. Dasi je Lenart Lotrič tak sovražnik duhovnov, je vendar rad v farovžih za gosta.

k **Iz Verja pri Medvodah.** Letina pri nas prav slabo kaže. Rži je vsled pozebe prav malo. Pšenica je nekoliko boljša. Kar pa spada pod sočivje, še dosti dobro kaže. Ali ta grd. črv dela hudo škodo. Drugič pa suša. Suho je po nekaterih krajih tako, da vse vene; daj nam, o Bog, prepotrebni dež! — Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo priredi v nedeljo, dne 18. avgusta, veselico ob priliki cesarjevega rojstnega dne. Spored je sledeči: 1. Od pol štirih do štirih sprejem društev. 2. Koncert slavne godbe iz Goričan. 3. Srečolov. 4. V mraku zažganje umetalnega ognja. 5. Petje pod vodstvom gospoda organista iz Preske; mešani in moški zbor. Poje razne narodne venčke. 6. Prosta zabava. — Vstopnina prosta. Ker je čisti dobiček namenjen za poplačilo dolga gasilnega orodja in doma, se preplačila in pa dobitki prav hvaležno sprejemajo. Vsa društva in vsi prijatelji gasilnih društev se najuljudneje vabijo k tej veselici. Kako potrebna so gasilna društva, lahko vsak vidi ob kakem požaru. Takrat se pokažejo prijatelji. Bodi si najhujši sovražnik ali najboljši prijatelj, gasilno društvo nastopi in pomaga, komur le more. Zatorej naj nikar nobeden ne gleda na par krajcarjev podpore tako potrebnemu društvu.

g **Iz Stare Oselice.** Dne 7. t. m. je prišla strašanska nevihta, nato se vsula toča in je nekaterim posestnikom vzela kruh. Sadje je letos prav dobro kazalo, sedaj je vse z listjem vred na tleh. Nekaterim posestnikom je podrla kozolce, enemu je še celo raz hlev vrgel veter streho.

Dolenjske novice.

Iz gregorskih višav.

d **Letina.** Vedno čujemo o velikih nesrečah, nevihtah in hudih uimih. V tem oziru se imamo mi Bogu srčno zahvaliti, ker do sedaj nas ni obiskala še večja nesreča, razun dvakratne sodre brez večje škode. Poljski pridelki kažejo dobro. Otava raste izvrstno, sadja upamo, da bo obilo, zlasti jabolka bodo dobro obrodila. Vkljub deževnemu vremenu smo koncem julija košnjo končali.

d **Strela udarila.** Dne 26. julija je bila huda nevihta; med nevihto je neprestano treskalo, strela je udarila v več dreves na Mali Slevci, raznesla hrast v drobne kose, ki je bil vreden 80 K. Ne iščite ob nevihtah zavetja pod visokim drevjem!

d **Železno rudo** nameravajo kopati na Perovem ter so je že nekaj odposlali v preizkuševališče na Dunaj.

d **Iskanje premoga** se je ustavilo še minulo jesen, in kakor čujemo, se prične zopet prihodnjo pomlad.

d **Slaba cesta** je od Male Slevce do sodaške meje; večkratni nalivi so jo tako pokvarili, da ne bo mogoče kmalu voziti po njej. Ker spada ta cesta med občane, se prosi, da takoj vsak svoj del popravi, in se tudi prosi, da gosp. cestni odbornik nekoliko bolj strogo postopa zlasti ob napravljanju gramoza in skrbi za boljši red nego prejšnja leta.

Belokranjske novice.

d **Dne 11. t. m.** je napravil domači pevski in tamburaški zbor na vrtu gospoda Mlakarja v Metliki ljudsko veselico, h kateri je

došlo mnogo občinstva. Čisti dobiček je bil namenjen za Gregorčičev spomenik.

d **V Podzemlju** je umrla gospa Gomerc, sestra gospoda župnika v Brusnicah M. Nemaniča. N. v m. p.!

d **Prestavljen** je gospod kaplan M. Štular iz Semiča v zavode sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano kot prefekt.

d **Pretečeni teden** je bil pri nas gospod dvorni svetnik in državni poslanec Fran Šuklje. Ogledal si je novo merjeno železnico in poizvedoval o škodi po toči ponesrečenih posestnikov.

d **Druge krme** bo pri nas jako malo, ker je huda suša.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d **Zahvala**, Dne 30. julija 1907 je udarila strela v kozolec Simona Lavriča v Vrbovcu; v trenutku je bilo pet kozolcev polnih žita v plamenu. V dolžnost si štejeva podpisanca, da se slavni »Vzajemni zavarovalnici« zahvaliva, ker je poslala takoj komisijo na kraj nesreče ter nama v osmih dneh popolnoma zavarovalnino izplačala, akoravno sva komaj pred enim mesecem v prvič zavarovalnino plačala, medtem ko od drugih zavarovalnic ni bilo še nobenega ogleda, akoravno smo vsi ob enem požar naznanili. Zatorej se zahvaliva omenjeni zavarovalnici še enkrat posebno jaz Bernard Jarc, ker mi je za malo poškodbo na strehi še posebno odškodnino povrnila, ter to zavarovalnico povsod toplo priporočava. — Verbovec pri Doberniču, dne 8. avgusta 1907. — Jarc Alojzij. — Bernard Jarc.

d **Iz Škocjana pri Turjaku**. Nagle smrti je umrl 1. avgusta France Prijatelj, mlad gospodar iz Gradeža. Ko je oral na njivi, se je nenadoma zgrudil in bil takoj mrtev. — Pogorela je Strletova hiša v Medvedici. Zažgali so otroci. — Nova župnijska cerkev je že pod streho. Sedaj so pričeli zidarji napravljati betonske oboke. Farani radi hodijo na tlako k hiši Gospodovi in prenašajo težo in vročino marsikaterega dneva. V oktobru bo cerkev gotova.

d **V občini Velika Loka** se vrše prihodnji ponedeljek, dne 19. avgusta, občinske volitve. Bralci »Domoljuba« se še spominjajo, kako hud je bil volivni boj pred tremi leti, saj smo bili naskočili prvokrat starodavno liberalno trdnjavo in padla je ob prvem naskoku. Takrat smo večkrat kaj pisali o naših liberalcih v »Domoljubu«. Pokazali smo jih svetu take, kakršni so, pa to jih je silno togotilo. Zadnja tri leta smo jih domala pri miru pustili, dasi imamo gradiva cele kupe. Prizanašali smo jim, celo marsikatero grenko smo molče požrli, a Velikolčanani niso za las boljši. Cel »Domoljub« bi bil poln, če bi hoteli popisati njihove zahrtné spletke in napade. Klical so na nas vse oblasti Pritožb na c. kr. okrajno glavarstvo in deželni odbor je bilo v zadnjih treh letih toliko, da se niti vseh domisliti ne moremo. Da so naše somišljenike tožili pri c. kr. sodišču, za to jim je bila dobra vsaka malenkost. Velikolaški Šlajpah je n. pr. tožil odbornika Kravcarja zaradi osmih vinarjev, češ, da je neki živinski potni list računal 20 v namestu 12 v. Seveda niti to ni bilo res in Šlajpah je propadel. Vendar teh ljudi ne zmožni nič. Četudi so jim bile vse pritožbe odbite in so zraven tega še marsikatero gorko slišali od višjih oblasti, vendar venomer preže, kako bi katerega naših napravili v škodo. Istotako se jim prav nič ne smili občinski denar; kjer so zadnja leta mogli do njega, trosili so ga, kar se je dalo. Ko se je popravljala šola v Št. Lovrencu, so n. pr. plačevali vozniku pesek po 5 K voz, pa bi se bil z lahka dobil po 3 K. Šolske sobe so slikali učitelju na ljubo. Za eno

sobo se je baje plačalo slikarju 100 K, čez nekaj let se bo morala pa pobeliti. Odločeval je povsod šentlorenski nadučitelj Potokar, velikolaški Pakar je pa ime predsednika nosil. Sicer je pa Pakar pokazal svojo spretnost tudi takrat, ko je zoper župnika Šimenca pritožbo naročil pri dr. Tavčarju. Kdor količaj pozna postave, je moral naprej vedeti, da se s pritožbo ne bo opravilo nič. In res je bila ista na najvišjem mestu odbita, v dr. Tavčarja žep je pa zdrnilo 206 K občinskega denarja. Pred tremi leti se je Potokar domislil kar čez noč, da je v šentlorenski šoli stanovanje zanj premajhno. Precej je bila komisija za novo šolo, ki bi bila občino stala 30.000 do 40.000 kron. Mnogi liberalci so b. h. takrat na strani Potokarja in le odločnosti naših mož se imamo zahvaliti, da se je ta načrt liberalcev razbil. Nedavno so Velikolčanani ustanovili požarno brambo. Svar je čisto dobra in koristna, tudi vredna, da jo občina podpira. Toda že pri ustanovitvi se je ravnalo zahrbtno. Našega vrlega župana Keka so prosili in rotili, naj pravila v imenu občine podpiše. Slutil je, da bi ta podpis občino stal dragih denarjev, zato ni podpisal. Velikolčanani so mu rekli šema, osel itd. Danes slišimo, da ima požarna bramba 3500 K dolga. Župan je imel prav, da ni podpisal; do vinarja vse bi bila morala občina plačati. Zadnje občinske volitve in tudi letošnje državnozbornske so pokazale, da je večina prebivalstva v občini katoliškega mišljenja. Liberalizem vlada le na Veliki loki in tam, kjer se Velikolčanov boje, pa tudi te strahovlade velikolaške bo morada kmalu konec. Velikolaški voditelji so zašli predaleč, svojemu župniku hočejo vzeti vso oblast tudi v cerkvi; ko se je n. pr. zanjč imelo blagoslovljati gasilno orodje, so mu rekli: »Če nočete tako, kakor zahtevamo mi, vas pa na Veliko loko treba ni.« Ko je o priliki vizitacije presvetli knezoškof na Veliki loki maševal, so ga prezirali. Sedaj so župniku pisali, da naj ne pride več maševat doli in okrog govore, da bi bilo najbolje pametno, cerkev podreti. To je brezverski fanatizem. Po tej poti tudi liberalcev ne bodo vseh speljali. Kakšen red bi bil v občini, če bi taki ljudje gospodarili! Zato možje vsi do zadnjega na voliče. Bodite sami gospodarji v občini, ne pa liberalcem za parado!

d **Veliki romarski shod na Kumu** bo dne 23., 24. in 25. avgusta o sv. Jerneju. Sklep 14. nedeljo po binkošti, 25. avgusta.

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n **Na Gočah** so se vršile dne 8. avgusta občinske volitve. Zmagali so v vseh treh razredih ob obilni udeležbi pristaši S. L. S. Volivci so pokazali vzorno disciplino. Nasprotnikov ni bilo blizu.

n **Tilus so zanesli iz Postojne** tudi na Slap in Štjak na Vipavskem. Na Štjaku je zahteval že eno žrtev; umrl je mladenič v najlepši dobi. Ljudstvo je silno nejevoljno, da so postojninski mogotci bolezen tako dolgo prikrivali. Ako se občina ni zavedala svoje dolžnosti, moralo bi poseči vmes vsaj c. kr. okrajno glavarstvo. Tako pa je po krivdi vseh poklicanih oblastij zanesena bolezen že na vse štiri strani sveta. Kdo bo povrnil škodo, ki jo je povzročila postojninska liberalna naprednost?

n **V Mančah pri Vipavi** je umrla dne 5. t. m. Jožefa Natlačen, mati g. Petra Natlačen, mestnega kaplana v Metliki in abiturienta

Marka. Bila je blaga mati in vzgledna gospodinja. Manške žene so ji podarile lep venec, in jo polnoštevilno spremile k večnemu počitku. Pevci društva »Nanos« so pokoinici v slovo zapeli več ganljivih žalostink. Obilna udeležba ljudstva od blizu in daleč je pokazala, da je bila pokojnica obče spostovana. N. v m. p. — Udeležnikom pogreba nepozabne matere Jožefe, osobito manškim ženam, pevcem slavnega društva »Nanos« in njega pevovodju Rihardu Ferjančiču, izreka najprisrčnejšo zahvalo rodbina Natlačen v Mančah.

Iz reške doline.

n **»Slovenca«** prodaja v Ilirski Bistrici vsak dan trgovec g. Starec, po domače Černar. Preje ga je Iveta Tomšiča prodajalna, a ker je »Slovenec« malo potipal razne magnate bistriške, se je odpovedal v tej trgovini. Tudi prav; če ni prostora za »Slovenca«, naj ne bo prostora tudi za pristaše S. L. S. v tej trgovini. To bi bilo vsaj dosledno, česar pa seveda od liberalcev zahtevati ne moremo! V Trnovem se dobi »Slovenec« v gospodarskem društvu. Pristaši, segajte pridno po njem.

n **V Ilirski Bistrici** bo prihodnjo nedeljo blagoslovljenje društvenega doma čitalnice in pa ondnotnega gasilnega društva. V ta namen se namerava prirediti obširna veselica.

n **V trnovsko-bistriškem okraju** se letos kaj dosti zida. Ni je skoro vasi, da se ne bi postavila kaka nova hiša, v marsikateri kar po pet in še več. Zida se tudi nova opekarna pri Kosezah, ki bo podjetje v slovenskih rokah. Tudi se namerava še letos graditi vodovod za Jasen in Vrbovo.

n **Delajte in žrtvujte** za »Notranjčevo« stranko, tako bi se moral pravzaprav glasiti konec uvodnega članka zadnjega »Notranjca« Prepereli liberalci notranjski, vedoč, da je »liberalec« beseda, ki se gabi vsakemu poštenjaku v dno duše, s katero so se bahali, dokler jih ni ljudstvo izpregledalo, da so to le navadni izsesalci njegovi, so si nadeli sicer lepo ime »agrarec«, a v resnici so ostali isti nenasitni volkovi, kot so bili prej. V tem članku piše ta prismojeni zakotni listič, da »nimamo Slovenci krepke organizacije agrarne barve, ki bi vedela in znala doseči, da postanejo tudi Slovenci na primeren način deležni uspehov agrarne ideje.« Ali te ni prav nič sram »Notranjec«, ti, ki si še najmanj o postojinskem legarju podučeni, da tako debelo lažeš? Zakaj ne poveš »svetovni« listič, da edino tvoj ljubljeneč, načelnik liberalne kranjske stranke, Hribar, izmed vseh kranjskih državnozbornskih poslancev ni v zvezi kmetske stranke na Dunaju, da so pa vsi naši poslanci? Če Hribar na Dunaju le kihne, že na dolgo in široko to poročaj; zakaj pa ne poveš, da so se vsi naši poslanci, predvsem Povše, ki odtehta vse slovenske liberalce v kmetskem vprašanju, največ trudili za osnovev kmetske zveze na Dunaju in da je g. Povše celo načelnik te zveze? Zares, za prave osle »Notranjec« imaš svoje brave, da jim natvezuješ take laži. Le imej jih še naprej, saj drugega imena itak niso vredni s teboj vred! Ljudstvo kmečko ti bode dalo pa že še po tvoji kosmati duši ob prihodnjih deželnozbornskih volitvah!

Idrijske novice.

n **Hudo jezo** na »Domoljuba« imajo liberalni in socialistični listi. Pravijo, da hujška. Mi sicer priznava, da dostikrat kaj takega prinese, kar nasprotnikom ni všeč, a lagati ne mara. Če pa resnica našim narobe prijateljem ni všeč, je to znamenje, da so bolni. Na obeh bolni ne morejo luči prenašati.

n Čipkarska šola se je pričela s 1. avgustom. Zanimanje je veliko. V pripravljalni oddelki, ki ga obiskujejo učenke ljudske šole, je vpisanih 261 deklic, v ostale oddelke pa se jih je zglasilo 69.

n **Zmaga socialnih demokratov.** G. kaplan Strubelj je štrono zmešal tem Marksistom v Spodnji Idriji pri državnoborskih volitvah. Bili so hudi nanj in mu zapretili, da ga bodo proč spravili. Ker gre res proč, se zdi, kakor da je njihove obveljala. Ker ne manjka prismojenih ljudi, bo tudi te čenčarije kdo verjel. In Kristan bo morda v svoji resničljubnosti porabil to kot dokaz, da pred mokraki pri farskimi vse trepeti, celo škof.

n **Vera je najboljša.** Včasih je človek največja ničla na svetu. Začne pa zaničevati vero, takoj zadobi veljavo, začne ga vse povzdigovati, ga riniti na mastno plačane službe. Tako tudi naš Julče, ki je moral slovesno obliubiti, da ga ne bo več na gimnazijo nazaj, da je dobil prvi red v četrti šoli, je sedaj največji veljak v Idriji — on komandira, in akademično izobraženi možje se pri ponizno klanjajo. Kakšno duševno revše je pred njim Oswald, ki ima maturo z odliko. Zakaj pa je Julče Novak teko učen, tako veljaven in vpliven? Zna zabavljati zoper vero. Če bi vere ne bilo, bi Julče ne mogel zabavljati — bil bi brez veljave, brez dobre službe in plače. Vera je torej tudi za Julčeta najboljša stvar, da ob njo gloda in od tega prav dobro živi.

Postojnske novice.

n **Titus v Postojni.** Umrli je dne 7. avgusta na legariju žena pisarja pri c. kr. okrajnem glavarstvu, Karolina Kodele, in to je sedaj že peti slučaj smrti. — Obol je na legariju tukaj šnji kaplan, gospod Anton Breznik, ter je sedaj v bolnišnici. Vodovodi so sedaj vsi zaprti. Edino dobro vodo studenca »Ribnik« vozijo v velikem sodu po trgu, seveda na račun občine. Zakaj se pač ni ukrenilo lansko leto to, kar sedaj??

n **Zdravstvene razmere v Postojni.** Dognano je sedaj, da je edino voda iz vodovoda kriva tej strašni bolezni. Krivda zadene tiste, ki so vodovod zgradili in sicer prvič tiste, pri zgradbi vodovoda, in drugič tiste pri vzdrževanju vodovoda. Pri zgradbi vodovoda sta jo največ in najbolj zavozila gosp. Arko in Ditrich, ker se nista ozirala niti na mnenje zdravnikov in sta proti želji prebivalstva z nepotrebnimi velikanskimi stroški zgradila vodovod tako, kot stoji danes. Kljub temu, da je bilo obče znano, da ima eden nabiralnikov zelo slabo pitno vodo, so snaženje in čiščenje popolnoma zanemarili, tako, da so sedaj pri pojavu legarija cele kupe blata zajemali iz nabiralnika, kateri je bil ves živ najostudnejši mrčesa, glist in črvov in ko so čistili hidrante, je tekla iz njih prava gnojica. Seveda, letos poteče doba atu Arkotu kot dež. poslancu in Ditrichu kot trškemu oskrbniku, pa hočeta oprati sebe mesto vodovoda. Skandal, kaj si upa v ta namen zadnji »Notranjec« vprico vsega občinstva zavijati in lagati ter grmeti nad »Slovincem«, ki je opozoril javnost na nedostatke. Naj rajši brez obotavljanja vse pove, kaj je vlada odgovorila itd. — »Notranjčeve« laži menda dosti jasno kaže komisija, ki se je vršila dne 5. avgusta, katera je pritisnila občinski svet, da je sklenil temeljito predrugačenje vodovodnih naprav. A kljub vsem novim napravam je bila komisija mnenja, do bode vodovod neraben in torej toliko tisočakov proč vrženih.

n **Postojnski Arko** je ob zadnjih volitvah povsod na svojih shodih priporočal skrb za vodovode, da je pri tem drzovito netaj polena pod noge našim poslancem, češ, da niso ničesar ukrenili v tem oziru za svoje volivce,

kar je seveda laž. Kdo bi si bil mislil, da se bode vse to tako bridko v kratkem maščevalo nad Arkotom, ki je ud postojnskega tužnega načelstva in kateri je največ zavozil pri zgradbi postojnskega vodovoda, ker se ni oziral z drugimi liberalci vred niti na mnenje zdravnikov, in je proti želji občinstva z nepotrebnimi velikanskimi stroški zgradil vodovod, kot stoji še sedaj. Zgraditelji vodovodov z jezikom, g. Arko, kako je bilo vam kaj pri srcu dne 5. avgusta, ko je bila komisija kljub temeljitemu predrugačenju vodovodnih naprav pri postojnskem vodovodu mnenja, da bode vodovod neraben in torej toliko tisočakov proč vrženih? Jeli sedaj vam g. Arko posvetila v vašo liberalno glavo resničnost prislovice, da, kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade? Strašno ste telebnili vanjo 14. maja in sedaj pa v vodovod, iz katerega hidrantov je tekla ob čiščenju prava gnojica, iz čigar nabiralnikov so zajemali cele kupe blata, kateri je bil ves živ najostudnejši mrčesa, glist in črvov? In taki ljudje, kaj ne g. Arko, ki ste hoteli rešiti notranjske liberalce ob zadnjih volitvah konečnega pogina, naj bi učili druge vestne može, tako poslance kakor volivce, spodarstva pri javnih napravah. Še vedno je moral učitelj sam preje znati, predno je učenca česa naučit? In vi, kako znate skrbeti za čistost postojnskega vodovoda? Da, proč za vselej s takimi ljudmi iz javnega življenja, zakaj, to bi bil še hujši mrčes, nego so gliste in črvi postojnskega vodovoda, za slovensko javno življenje! Da, tretjič in zadnjič naj telebne Arko pri prihodnjih deželnozborskih volitvah kakor je dolg in širok!

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Liberalci se boje probuje otrok.** V Gorenjem Logatcu so v nedeljo, dne 4. avgusta, popoldne napravili veselico otroci tretjega razreda in še manjši. Zapeli so pogumno prav lepih pesmic in uprizorili dvoje janko: »Kotar«. Nazadnje je bila še loterija (srečolov). Čisti dohodek so namenili za nove farne orglje. Prišli so mali sami na to misel. Vabili so povsod, i pri liberalcih, razdajali valila in poprosili tudi za dobrote. Pa pri par zagrizencih so slabo naleteli. Izjavili so jim, da ne dajo nič, ker bo za orglje, in tudi zraven jih ni bilo nič, in sicer ostantativno. Prizadevali so se, da bi otroke odvrnili od njih sklepa in naj bi se dobiček dal kam drugam. Pa otroci so vztrajali in pokazali, da ne poznajo strahu pred županom Lenassiem, vpojenim zagrizenim sodnim oficialom Vončinom in drugimi. Prav tako, pogum velja! — Omenjamo še, da se je uprizoritve udeležil tudi gospod glavar, ki mu je bil napredek otrok vserlej gorko pri srcu. Denarja za orglje se je dobilo 118 K. Velika vsota od malih ljudi.

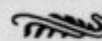
n **Ustanovni občni zbor** za izobraževalno društvo v Dol. Logatcu se bo vršil v nedeljo ob štirih v hiši Kristanovi. Kateri ste se zadnjič na ustanovnem shodu priglasili, da ste voljni pristopiti, pridite zraven in pripeljite še drugih. Pogovorilo se bo o nekaterih stvareh in izvolil odbor.

n **Letina** pri nas kaže jako dobro. Sena je bilo precej. Žito je lepo in tudi sadja bomo precej imeli. So pa tudi ljudje pridni in znajo razumno kmetovati. Toča ni napravila škode.

n **Letovščarjev** iz Trsta je letos prav malo. No, pa ni nobene škode za Logatec, razven za par gostilničarjev.

n **Slavina.** Na posebno slovesen način obhajali smo letos zaobljubljen praznik dne 5. avgusta na praznik Marije Snežnice. Velečastiti, milostljivi gospod stolni prošt g. Ivan Sajovic, bivši dolgoletni župnik slavinski,

opravili so v župni cerkvi ob obilni asistenci pontifikalno sveto mašo. Cerkveni govor imel je preč. g. svetnik in župnik v Trzihu na Gorenjskem g. Fr. Spendal, ki je prišel na povabilo svojega součena in tukajšnjega župnika g. Mat. Prijatelja, z drugimi součenci vred, da v Slavini na ta dan obhajajo 38-letnico mašniškega posvečevanja. Slovesnost se je lepo završila, k čemur je pripomoglo veliko tudi lepo ubrano cerkveno petje, kakoršnega se malokje sliši na deželi. Vsa čast g. nadučitelju Verbiču. Cerkveni zbor je napravil na čast mil. g. proštu in gospodom jubilantom lepo podoknico na predvečer slavnosti.

Štajerske novice.

š **Laški trg.** V nedeljo 4. t. m. imelo je politično društvo za laški okraj zborovanje v prostorih »Narodnega doma« v Laškem trgu. Poročal je državni poslanec dr. Benkovič o delovanju slovenskih poslancev in o »Slovenskem klubu«. Navdušeno je odobraval mnogobrojna množica do 400 mož govornikove besede, odobraval delovanje »Slovenskega kluba« in izrekla z viharim navdušenjem zaupanje svojemu vrlemu poslancu. V soglasno sprejeti resoluciji se obsoja korak poslanca dr. Ploja in se od njega zahteva, da položi svoj mandat nazaj v roke »Kmečke zveze«.

š **Toča.** Dne 7. avgusta popoldne ob 4. uri se je vlila čez ptujsko polje in okolico najprej silna ploha, nato pa je s strahovitim šumom začela padati kakor orehi debela toča, ki je napravila na poljih in sadonosnikih velikansko škodo. Haložam, ki so letos že štirikrat pobite, je toča tokrat prizanesla, vsaj povsod po Haložah ni poklestila. Ubogi slovenski kmet na Spodnjem Štajerskem letos že itak ne ve, kako bo izhajal, ker je silno slaba letina, brez sadja, trte so že pozimi pozeble, a sedaj uničuje toča teden za tednom še zadnje ostanke. Gotovo so tudi Slovenske Gorice zelo prizadete, ker je od tiste strani prišla nevihta. Ljudstvo je povsod silno potrto in obupno gleda v bodočnost. Naše poslance pa prosimo, da nam izposlujejo izdatno državno pomoč.

š **Živinske kuge na Štajerskem.** Srab razsaja v Braslovčah in Grižah. Rdečica pri svinjah v St. Juriju ob Južni železnici, Teharjih, Laškem trgu, Sv. Jerneju v konjiškem okraju, v Koslavcih in Radislavcih v ljutomerskem okraju, v Poberžu, Radvini, Donački gori, Žetalah, Varci, Vurbergu, Vintagovcih in Ptuj. — Svinjska kuga v Ragoznici pod Mariborom, v Hajdinu, na Bregu pri Ptuj in v Cirkovcih, nadalje v Celju, v Artičah, Globokem, Kapelah in Zakotu. Mehurčki v Marija Reki.

š **Ptujski prošt** mil. gospod Flek je obhajal 30. jul. jako slovesno zlato sv. mašo ob nazyčonosti 60 gg. duhovnov. Bog daj dočakati gospodu jubilantu tudi bisernico!

š **V Braslovčah** se je obhajala 21. julija 100letnica obstanka braslovške šole.

Koroške novice.

k **Smrtna vožnja.** Posestnik Štefan Gorinšek iz Tepine je vozil 29. m. m. zvečer bombaževino. Med potom ga je presenetila nevihta. Voznik se je skril pred dežjem pod plahto. Ko je peljal voz po bregu navzdol, se

je voz prekučil in pokopal neprevidnega voznika. Šele drugi dan ga je našel poštar z razbito črepinjo.

k Minister Tittoni v Celovcu. Italijanski zunanji minister Tittoni obišče koncem avgusta Aerenthala. Ob tej priliki se pelje z avtomobilom skozi Celovec na Severnik. V Celovcu Tittoni prenoči.

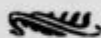
k Pogorela je tovarna za papir in celulozo P. Krieghammer v Rechbergu na Koroškem.

k Strela je ubila v noči na 6. t. m. na sifliški planini na gornjem Koroškem tri konje. Med ubitimi je bila ena breja kobila, vredna čez 1200 kron.

k Cesar pride v Celovec dne četrtega septembra. Po dvornem obedu bo slavnostni spreved veteranskih društev in velika bakliada.

k Pekovska stavka v Celovcu. Izmed 65 pekovskih pomočnikov v 22 celovških pekarnjah jih stavka 54. Vajencev je 19 stavka jih na šest. V Oraschevi okoličanski pekarnji stavkajo štirje peki. Brez dela je bilo ob prčetku stavke 13 pomočnikov.

k Ogenj. V Čadramu so zgoreli 6. t. m. dopoldne stari župnijski hlevi. Zgorela je tudi vinska stiskalnica, slamoreznica i. dr. a vse je bilo zavarovano. Ljudje pravijo, da so ogenj zanetili otroci, ki so kadili cigarete. Vnela se je najprej krma, zato ni bilo mogoče rešiti poslopja.

Primorske novice.

p Zopet roparski napad v Trstu. Šoferja Josipa Doma sta nedavno, in sicer malo po polnoči, v ulici del Monte napadla dva neznana človeka. Prijela sta ga za roke, in ker je hotel upiti, sta mu velela: »Ne vpiti, če ne vas ubijeva!« Nato sta mu vzela iz notranjega jopičevega žepa listino, v kateri je imel 50 kron denarja, a potem sta pobegnila po ulici Tommaso Grossi.

p Zopet blagajna v Trstu oropana. Pretekli teden je neki redar našel vrata h.še št. 2 v ulici Giochino Rossini odprta že ob 4. uri zjutraj. Ker se mu je to zdelo čudno, je vprašal onega redarja, ki je bil tam pred njim če je on videl odprta tista vrata. A oni redar je izjavil, da je bil tam ob en črt na štiri in so bila tedaj vrata zaprta. Slednjič so zapazili, da so odprta tudi v veži se nahajajoča vrata zaloge olja tvrdke Cosulich. Pozvan je bil torej gospod Cosulich, ki je konstatoval, da so neznani tatovi s pomočjo dlet, železnih drogov in klešč razruvali blagajno na vrhu ter vzeli iz nje kakih 1221 kron denarja. V zalogi so našli na tleh dva vetriha.

p Karola Deltina, ki je bil na sumu, da je umoril v Trstu kočijaža Praznika in Mohoroviča, so izpustili, ker se ni izkazalo, da je kriv. »Piccolo« poroča, da je baje policija v Celovcu zaprla morivca kočijažev. Najbrž je to zopet le raca.

p Roparski napad na poštni voz v Trstu. V ulici Flavio Giosa sta pretečeni teden ob 11. uri napadla dva človeka poštni voz, katerega je vozil 21letni kočijaž Fran Matuchino iz Pirana. En ropar je ustavil konja, drugi ropar je pa z revolverjem grozil kočijažu, da mu šestkrat prestreli glavo. Nato je ta ostal pri kočijažu in mu držal vedno revolver pred, obrazom, a oni, ki je bil ustavil konja, je snel svetilko z voza in šel odpirat voz. Ko je pa odprl voz in vanj posvetil, je videl, da je voz prazen. Iz jeze, da ni ničesar dobil v vozu, je zaklel in vrgel svetilko ob tla, na kar sta oba pobegnila. A oni, ki je stražil kočijaža, je še tega prej ranil z nožem v roko.

Eden njiju je pobegnil proti morju, a drugi proti Miramarski cesti. Prestrašeni kočijaž je šel za tem na poštni urad, kjer je povedal, kaj se mu je pripetilo. Obveščena je bila takoj policija, ki je zaslišala kočijaža. Ta je — kolikor je mogel — opisal zunanost onega človeka, ki mu je držal revolver pred obrazom. Namen tega napada je bil oropati pošto, kajti napadalca sta gotovo mislila, da kočijaž pelje na urad pošto za poštni vlak, ki odide ob 11. uri 20 minut na Dunaj. A zmotila sta se in naletela na prazen voz, ki je šele šel po pošto na parnik »Wurmbrand«. Policija je bila seveda takoj vsa pokoncu. Res vedno lepše razmere v Trstu. Vsled napada na poštni voz je tržaška policija aretirala 71 oseb, 30 jih je že izpustila.

p Ustanovni shod »Slovenske krščansko-socialne zveze za goriško-gradiščansko deželo« se bo vršil dne 22. t. m. dopoldne v prostorih »Goriške zveze«, Via Vetturini, št. 9. Naprošena so vsa krščanska nepolitična društva goriške dežele, naj pošljejo svoje zastopnike na ustanovni shod, ki bo velike važnosti za enotnost nadalje krščansko-socialne organizacije na Goriškem. Pred ustanovnim shodom so pa vabljeni čč. gg. kateheti in sploh č. g. duhovniki istotam na sestanek, ki se prične ob deseti uri dopoldne.

p Trije cesarski lovci pobegnili čez mejo. Dne 6. t. m. so prekoračili tri cesarski lovci avstrijski od desete stotnje italijansko mejo. Italijanskim oblastim, ki so jih ustavile, so izjavili, da vsled velike vročine izmučeni po nahrbtniku, nočejo več delati vaj. Begunce, ki se zovejo Cezar, Treibal in Wodcka, so izročili poveljstvu v Bellunu.

Iz raznih krajev.

Slovenski fanje in može v Šleziji. Iz Šlezije piše »Primorski List«: V kraju Ernsdorf v Šleziji so imeli slovenski fantje in može dne 28. julija veličasten shod. Vsi Slovenci tu so doma iz Vipavske doline in iz gora nad Ajdovščino. Zjutraj je bila slovesna sv. maša, pri kateri je pevski zbor iz šturske gore nad Ajdovščino pel lepe slovenske mašne pesmi. Petje je vodil Anton Pipan iz Planine. Podružnica sv. Janeza je bila lepo okrašena, zunaj sta stala dva visoka mlaja, lepo ozaljšana z zelenjem. Ljudstva je bilo veliko, ter je z veseljem poslušalo lepo slovensko petje, ki ga niso slišali še nikdar. Dopadlo se jim je zelo. Gospod župnik nas je potem povabil na cerkveni shod v farni cerkvi. To je častno za naše slovenske krščanske mladeniče in može. — Tu naj izrečemo vso čast in hvalo našemu delovodju (Partieführer) Antonu Bratina, doma iz Otlice, ki skrbi kaj lepo za nas, svoje rojake. Domovina pa naj ve, da ji tu delamo čast ter da se zavedamo, da smo krščanski Slovenci.

Slovenski kostanjarji na Dunaju se boje prihodnje jeseni, ker jim prete dunajski občinski odborniki, da ne bodo smeli pečj kostanja, zlasti pa ne imeti hlapcev. Kdor dobi dovoljenje, bo moral torej sam zmrzovati pri peči. — Kakor se šaljivo dunajski kostanjarji, je najbrže obšel ta strah tudi Oražma, nekdanjega župana v Strugah na Dolenjskem, ki je že dalje časa pekel kostanj na Dunaju, da se je revež pred kratkim obesil. Gotovo se je hotel na ta način ogniti pomanjkanju, ki nam preti v prihodnji zimi. Pazite torej slovenski mladeniči in še posebno vi stariši pazite, s katerimi gospodarji se pobotate o Malem Šmarnu v Velikih Laščah za na Dunaj, da si ne napravite brez potrebe stroškov in sitnosti in da se

vam ne bo treba radi zaslužka tožariti po Dunaju. Dobe se namreč gospodarji, ki naženo v jeseni celo kopo fantičev, da jim peko kostanj par mesecev, mogoče tudi pol zime, potem pa, ko se ne proda mnogo več, jih zapode od sebe. Hlapec, ki je presta! ravno najhuši miraz, zahteva zasluženega plačila. Ali gospodar mu zaračuna vse mogoče in nemogoče stvari, tako da je nazadnje hlapec gospodarju dolžan! Fant ostane na ta način zapuščen, brez vinarja v žepu in nevesel nemškega jezika v velikem mestu, tako da se res ne more nikamor obrniti. domov pa tudi ne more, ker nima za vožnje. Kaj se pravi, priti v tak položaj, ve samo ta ki je to izkusil! Ker bo prihodnja zima, kakor se sedaj kaže, glede kostanjarke obrti na Dunaju mnogo slabša od prejšnjih, zato premislite vsi, ki hočete na Dunaj kostanj peč, prav dobro svoj korak.

Za varstvo slovenskih deklet.

(Zavod sv. Nikolaja v Trstu.)

Zavetišče za brezposelne služkinje.

Zalost in groza nas obdaja, ko beremo ali slišimo, koliko so morali pretrpeti naši predniki od krvočnih, divjih Turkov, ki so neštevilokrat pustošili naše kraje, požigali naše vasi, blago in mlade ljudi plenili in odvajali v sužnost. Posebno dragocen plen so jim bila lepa slovenska dekleta, za katera so se bogati in pohotni jutrovcji kar trgali.

Turške nevarnosti so že davno minule, vendar nam srce močno krvavi in duša se nam v pomilovanju topi, ko zremo na noveše nevarnosti, ki prete onim slovenskim mladencem, katere sili revščina, oamlja nečimurnost, ali pa naganja še kak drug vzrok, da zapuste svoj tihi dom in drve za nepoznano srečo v tuji svet.

Ker smo sami priče bridkega gorja, ki tako pogostoma zadeva cvet slovenskega ženstva, ne moremo drugače, kot glasno in močno vpiti, da odmeva do zadnjega kota naše domovine: »Dekleta, doma ostanite!« Vi pa, skrbni stariši (sorodniki in gospodarji), častiti duhovniki, cenjeni učitelji ter slavna županstva, vi vsi pomagajte zaježiti navale mladih ljudi do velikih mest.

Toda pri vsestranskih svarilih in pri raznih težkočah se vendarle množi število deklet, ki prihajajo služiti v Trst. Enkrat za vselej bodi povedano: Vzroki tiče prej v vsem drugem kot v tem, da obstoji v Trstu zavetišče za brezposelne služkinje, t. i. »Zavod sv. Nikolaja«, ki je ustanovljen le za to, da rešuje in nevarnosti že se nahajajoča na novo došla dekleta ali pa ona, ki so službo izgubila — in nikakor ne zato, da jih spravlja iz varnega domovja v velikomestne nevarnosti.

Podli postopači, ki se klatijo po deželi in lahkomisljenim dekletom ponujajo lepih služb, sumljivi sopotniki v vlakih in na ladji, »prijazni« tolmachi na postaji in v luki, predrzni soposli, hinavski snubci, pohotni gospodarji, lahkoživi sinovi po družinah, pokvarjene tovarišice, gostoljubne starke (po prenočiščih), posredovalni uradi za službe — vsi ti so se zakleli proti našemu mlademu ženstvu.

Z verskega, socialnega in narodnega stališča je postalo zavetišče za brezposelne služkinje živa potreba. In res hvalevrednemu trudu in prizadevanju preblage gospe Marije Škrinjar (ki je bila v zavodu prva voditeljica) je leta 1898 bil v Trstu ustanovljen »Zavod sv. Nikolaja« v proslavo petdesetletnice vladanja Nj. Vel. Franca Jožefa I.

V teh devetih letih (1898—1907) je sprejelo to zavetišče v svoje okrilje približno 9000 (devet tisoč) slovenskih deklet, katere b. se bila lahko izgubila v šumečih valovih svetovnega mesta. »Zavod« obžaluje le to, da je bilo razven teh 9000 še mnogo drugih služkinj-trpink, katerim ni mogel dovolj pomagati vsled svojih preskromnih sredstev. Koliko deklet pa je žrtvovala naša domovina še predno je zavod obstajal! Gotovo je marsikatera mladenka tužno zvenela v okuženih prostorih velikih mest (Trst, Aleksandrija, Carigrad itd.)

»Zavod« je bil angel varuh le onim dekletom, ki so v Trstu ostala, temveč tudi tistim, ki so se čez Trst izseljevala. Izvrševal je do njih vsa duhovna in telesna dela usmiljenja.

Če pomislimo, da vzdržujejo »Zavod« le milodari, moramo pripoznati njegov velik trud a še večjo ljubezen, ko vidimo tako lepe uspehe. »Zavod« sprejema dekleta že na postaji po posebnih »varhinjah« (ki nosijo na belo rumenih trakovih svetnjico Matere Božje dobrega sveta). Daje proti prav mali odškodnini svojim gojenkam ne le streho in hrano, temveč tudi raznovrsten poduk in koristne nasvete. Poteguje se povsod za vse njihove človeške in krščanske pravice.

Vsled naraščajoče draginje — stanarini, hrani, razsvetljavi in kurjavi prihaja pa »Zavod« v vedno večje zadrege in stiske. Zato smo prisiljeni, ker poznamo važnost tega zavetišča, da trkamo na usmiljena srca širom slovenske domovine: Pomagajte, pomagajte!

V obrambo ugleda slovenskih služkinj moramo izjaviti še to: Marsikdo napačno misli, da dekleta, ki služijo v Trstu, niso sploh nič kaj prida. Ni res, Slovenke znajo še najlepše biti čednostne in verne. »Marijina družba«, »Marijin dom«, »Župnijska knjižnica«, »Slovenske pridige« (in služba božja), »pisma od doma« — vse to deluje v lepem soglasju z »Zavodom« za njihovo časno in večno blaginjo.

Dekleta so tedaj vredna vsake podpore. Prihodnje leto 1908 bode obhajal »Zavod« desetletnico svojega obstanka. Vsak po svojih močeh sezite v žep, da povečate to slavlje, ki naj zavodu zagotovi obstanek in mu pospešuje napredek.

Pomagajte, Bog vam bo obilno poplačal — in veliko korist bode imela vsa Slovenija.

Trst, 1. julija 1907.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu,
Via Farneto 18, II.

Opazke:

1. Ker je »Zavod« vseslovenskega pomena v tako važni zadevi, se p. n. uredništva slovenskega časopisa najljubneje prosijo, da ta članek ponatisnejo.

2. Slavna županstva in slovenski denarni zavodi si bodo postavili večni spomenik, če nakažejo »Zavodu« stalne letne zneske.

3. Želeti je, da se ustanove povsod posebno družbe žena in deklet, katere naj bi ne le nabirale podpore za svoje rojakinje v tujini, temveč tudi od »Zavoda« proizvedo vale, kako se jim godi.

Kako se širi legar in kako se ga ubranimo.

Kakor znano, oboli človek na legarju, če se okuži s posebno, samo pod mikroskopom zaznatno glivico: bacillus typhi abdominalis imenovano. Teh glivic niso doslej v obližju človeka drugače našli, kakor če jih je na le-

garju obolel človek s svojimi iztrebki tjakaj zanesel.

Iz tega sledi, da je okuževalnih virov iskati v iztrebkih in izločkih boinikov. Zato leti sum v prvi vrsti tudi na onesnaženo perilo in posteljnino. Ker tifozni bacili bodisi v vodenem ali popolnoma posušenem hranivu ohranijo življenjsko svojo moč več mesecev, je jasno, da ostanejo iztrebki in stvari, došle ž njim v dotiko, tudi mnogo časa okuževalni: kanali, sodčki, tla, prst, njive itd., kamor so bile v gnojnici zanešene fekalije.

Ako ni preskrbljeno za vodovod in se nahajajo vodnjaki v bližini kanalov in stranišč, onesnaženih z dejekti na legarju obolelih ljudi, je seveda mogoče, da se z bacili okuži voda v vodnjaku. To se tudi zgodi ondi, kjer pero okuženo perilo in se odtaka taka onečedena voda zopet naprej v vodnjak. Infekcija je pa seveda tudi mogoča, če so odtoki iz greznice in kloak odpeljani v potoke in reke, iz katerih zajemajo drugi ljudje svojo pitno vodo.

V h.š. sami prihajajo pogosto nezaznatni delci okuženih izločkov na posode, žlice in na živila, na kruh, mleko in sadje, s katerimi se potem zdravi ljudje okužijo, ko jih nosijo v usta. Zato zbole tudi na legarju pogosto člani ene in iste rodbine, strežniki in perice, ki ne pazijo na roke, in se z nesnažnimi prsti dotikajo živil in svojih usten.

Drug jako pogost način infekcije je oni s pitno vodo, kakor n. pr. ravno sedaj v Postojni. Ako se okužijo centralne vodovodne naprave, potem se časih zanese legar do neverjetno obsežnih mej.

Navadno seveda mislijo pri vsaki epidemiji ljudje, da se je razširil v pretežni večini slučajev legar s pitno vodo. A nič manj bolezní se ne prenese z direktnim dotikom od osebe pa na drugo osebo.

Tretji način infekcije nam dajo surovine, kot sočvje, salata, redkev itd., katere zavijamo nekuhane in se tako okužimo, seveda če so rastline rastle na tleh ali gredah, katere so polivali z inficirano gnojnico. Tudi s prahom, v katerega so zamešane posušene kali legarjeve, se je moči okužiti. Seveda se zgodi to jako redko, kakor je redka tudi direktna infekcija krvi z bacili.

Navadno se proti jeseni slučajji legarja pomnože; obole najbolj ljudje v starosti 15 do 30 let; umrljivost znaša 1 do 3 odstotke. Inkubacija, t. j. čas, ki preteče od dneva okuženja, pa do tja, ko se pokažejo prva znamenja obolezlosti, znaša deset dni do štiri tedne.

Iz teh točk, v katerih smo navedli nekaj datov o širjenju bolezni, pa bomo skušali sklepati, kako imamo ravnati, da se najuspešneje ubranimo legarja.

Jasno je, da se bomo v prvi vrsti ogibali priti v stik z ljudmi že obolelimi na legarju, ogibali pa tudi stvari, s katerimi prihajajo v dotiko bolniki.

Ravno tako ne bomo pili vode, če ni studenčnica ali napeljan vodovod, glede katerega se je znanstveno dognalo, da je čist, zanesljiv in neokužen.

Prav take kakovosti pa bomo zahtevali tudi o vodi, kar jo rabimo za kuho, in če mogoče, tudi za pranje in kopeli.

Vsako vodo, ki se nam zdi sumljiva, bomo dobro prevreli in prekuhali, in samo tako vodo pili, kadar se je zopet shladila. Vrela voda namreč zamori tifusove kali popolnoma.

Kar velja o vodi, velja tudi o ledu, napravljenem iz nje. Slabega, okuženega ledu ne bomo uporabljali ne pri kuhi ne pri jedi, ali kakorkoli sicer.

Jedli pa ob času epidemij tudi ne bomo neumitega in neskuhanega sadja, niti ne so-

čivlja, zlasti če sumimo, da prihaja na trg iz krajev, v katerih se je pokazal legar.

Ako pridemo v bližino bolnika ali moramo celo občevati ž njim, tedaj ne pozabimo niti trenetek, da so v prvi vrsti izločki in iztrebki, vsled katerih se more bolezni širiti. Pazili bomo torej strogo na snažnost posebno perila, rok, jedilne posode in živil, sploh vsega, kar je prišlo z bolnikom v dotiko. Predno ješ, umij si dobro roke z milom in odrgni si jih z mokro krtačo, premeni večkrat vodo in pri lij ji razkuževalnih sredstev, n. pr. lizola, kreolina in podobnih.

Kler pa je že konstatirana epidemija, ravnaj, kakor bi vedno imel občevati s samimi bolniki. Mnogo ljudi oboli šele pozno, drugi hodijo še po cele tedne že okuženi okrog in trosijo z nesnažnimi prsti in rokami smrtonosne kal. po svoji okolici.

Nikdar pa ne pozabi, da je legar nalezljiva in jako nevarna bolezen in da se širi od osebe do osebe in pa s pitno vodo. Po teh podatkih se varuj, bodi previden in skrajno snažen! Živi zmerno in ogibaj se razuzdanosti vsake vrste, pred vsem pa pijančevanja, ki oslabi samo na sebi človeško telo. Alkoholik je, kakor v vsakem oziru, tudi glede infekcijskih bolezni na slabšem: oslavljen je, bolezni lažje nalez, a jo težje prestoji. Zato ne pozabimo dvojnega: zmernosti in snage!

Drobtine.

Policijska stavka v Novem Sandecu je končana. Župan je stavkujočim policistom obljubil, da hoče predlagati občinskemu svetu, naj se izboljšajo njihove plače, nakar so policisti pričeli zopet delati službo.

Novo izumljen parnik. Učenjak Henwitt je sestavil parnik, ki prevozi 60 morskih milj na uro. Na takem parniku bi bilo mogoče priti iz Amerike v Evropo v 30 urah.

Gradnja drugega simplonskega tunela. Upravni svet zveznih železnic je sklenil, graditi drugi simplonski tunel.

Veliko poneverjenje. V zadrugi rokovičarskih pomočnikov v Pragi je poneveril blagajnik Zenecek 20.000 K.

Potopljen parnik. Veliki ogrski parnik »Stefan Tisza« se je na poti iz Carigrada potopil. Vse moštvo je utonilo.

Nezgoda v Turskem predoru. V Turskem predoru so pri šestem kilometru omedleli trije delavci, ki so padli v vodo in utonili.

Z vodnimi črevlji 1800 km prehodil po Misissiplju. Friderik A. Oldfield je izumil črevlje s katerimi je mogoče hoditi po vodi. Črevlji so nekeke škatle, ki imajo obliko čolnov, so nepremočljivi ter dolgi poldrugi meter. Zgoraj je luknja z nekakimi »štibalami«, v katere se vtakne noga na katero se pritrjuje. Da preizkusi svojo iznajdbo, je v teh črevljih prehodil izumitelj po Misissiplju dolgo pot 1800 km od Cincinnatija do New Orleansa. Črevlji so se dobro obnesli.

Iz Pekinga v Pariz. Dirkači so dospeli že na cilj v Pariz. Na poti so imeli velike zapreke, ker so se ceste vsled deževja izpremenile v globoko blato. Često so tudi zadeli na močvirja in morali najemati domačine s konji, da so jim izveкли avtomobile na suho. Popotnike so povsod sprejemali z veliko radovednostjo in prijaznostjo. Za pot je porabil najhitrejši nekako dva meseca.

V vročem poletnem času priporočamo vsem delavkam na polju, da nosijo na glavi priproste širokokrajne slamnike. To prijetno in hladno pokrivalo jako koristi rasti las in je

v navadi po vseh drugih poljedelskih krajih. Tudi po ljubljanski okolici se je že nekaj deklet oprijeto te pripravne noše, in pravijo, da jih ni prav nič sram . . .

Deset zapovedi za kmeta. 1. Krmi redno; drž se točno vedno istega časa in pokladaj vedno enako veliko krme. 2. Napajaj redno in zadostno; voda naj ne bo pretopla, pa tudi ne premrzla. Vroča živina ne sme piti vode. 3. Nikoli ne preobklada živine z delom. 4. Ne pokladaj nikoli plesnivega ali onesnaženega sena in slame. 5. Izkušaj strupene in škodljive rastline po travnikih in pašnikih kolikor moreš uničiti. 6. Varuj živino po možnosti pred solnčno vročino pa tudi pred dežjem; ne puščaj je ležeče na mrzlem ali mokrem tlaku. 7. Prehod od ene krme k drugi izvrši počasi. 8. Povsodi zahtevaj kar največjo čistost, ker snaga je prvi in glavni pogoj, da je živina zdrava. 9. Skrbi, da bo zrak v hlevu čist in svež, a varuj živino pred prepihom. 10. Vedno pazi na posle, in ne dovoli, da delajo po svoji glavi. — Kdor se bo držal teh pravil, bo kmalu spoznal, da je dokaj lažje, varovati živino boleznim, kot pa bolno zdraviti.

Mažarska inteligenca in književnost. V mažarski akademiji so se nedavno pritoževali, da mažarska inteligenca v velikih mestih naravnost prezira mažarsko književnost. Ni hče ne kupi knjige, ki je dražja nego 1 K vse čita le politične liste in zatorej razpošiljanih brošurice novih mažarskih književnikov niti v mestih ne poznajo, vse knjige ki se pošiljaajo na ogled, se vračajo in ta nemarnost vedno raste. Budimpeštanski trgovci prodajo največ tujih knjig, zlasti nemških. Ako bi v Budimpešti prepovedali nemško književnost, tri četrtinke knjigotržcev bi moralo zapreti svoje prodajalnice.

Velik vlom. Na Favoritenski cesti na Dunaju št. 102 so vlomili skozi klet neznani zločinci v prodajalno zlatarja Höniga in odnesli dragocenosti in denarja v vrednosti 30.000 K.

Pajek — ribič. V južno-amerikanskem mestu Buenos Aires je zasledil profesor Berg precej velikega pajka, ki dela mreže v mirno vodo, sedi na kamenju, ki štrli iz vode, in čaka na svoj plen. V mreže, ki so precej močne lovi majhne ribe in od teh živi, kakor naši pajki od mrčes, osobito muh. — Seveda se to godi v Ameriki.

Nevesto ustrelil. Po nesreči je ustrelil v okavski okolici neki neprevidni kovaški pomočnik svojo nevesto Frömmel. Nameril je na njo s samokresom, misleč, da ni nabit. A samokres je bil nabit in krogla je usmrtila nevesto.

Vojaški zrakoplov, ki se da dobro voditi, so te dni poizkusili v Berlinu. Zrakoplov je manevriral v višini 1500 metrov s hitrostjo 50 kilometrov v uri. Na gondoli ima prostora šest oseb in nekaj strojnih pušk.

Japonci v Budimpešti. V Budimpešti se že dalje časa mudi pet japonskih časnikov, da prouče ogrsko konjerejo in nakupijo konj za armado. Ker je med njimi tudi neki star general, ki je zelo podoben Kurokiju, se je po mestu takoj raznesla vest, da je Madjare počastil s svojim obiskom slavni zmagalec pri Liautčangu.

V reko Ino le vrzel italijanski godbenik Veronesi godbenika Bettija. Betti in Veronesi sta se sprla in stšla v Inomostu. Bila sta ustanovitelja in lastnika plesalne godbene družbe. Bettijevega trupla še niso našli.

104 leta star veteran, Martin Kocelj, živi na Poljskem. Navzlic visoki starosti je še vedno krepak, da je lani s svojimi pravnuki delal na polju. Udeležil se je vstaje 1831. leta kot »kosiljner«, t. j. vojak, ki je oborožen z nasajeno koso.

Narodno gospodarstvo

Znižana tovarnina za živino in meso.

Po mestih je mnogo krika in vika radi draginje mesa.

Res je, da so v mestih cene mesa postale take, da si delavec, obrtnik, nižji uradnik itd. ne more več vsak dan privoščiti grizljaja mesa.

Krivda zvrnila se je kratko in malo na kmeta, češ, da neusmiljeno odira meščane.

Če bi b'lo to očitano upravičeno, moralo bi se to pri kmetu poznati; imeti bi moral polne žepe denarja, imeti bi moral v svojih posojilnicah lepe vloge, on sam in njegova družina bi morali dobro živeti.

In vendar se kmetu vedno slabše godi; napeti mora vse svoje moči, da se zdrži na svoji grudi in svoje pošteno — če tudi revno preživi.

Pri živini dobi komaj toliko, kolikor ima stroškov.

Iskati se je moralo torej drugod krivcev za drago meso; iskalo se je pa zmirom tako, da se pravi krivec ni našel, pač pa so se našli razni postranski vzroki.

Eden takih vzrokov se je našel tudi v res dragih tovarninah za živino in meso.

Da se ta vzrok odpravi, vpeljala je c. kr. železniško ministrstvo nekaj olajšav, ki so stopile v veljavo dne 20. decembra 1906.

Za vožnjo klavne živine na Dunaj, v Prago, Lvov, Gradec, Trst in še nekaj drugih večjih mest med temi industrijskih krajev, znižala se je na progah državne železnice tovarnina za 50%, pod pogojem, da se odda živina v klavnico.

Ista olajšava se je dala tudi za pošiljatve mesa v določene kraje, za male pošiljatve do 40 kg mesa odredila se je brez ozira na kraj posebna olajšava.

Ljubljana, ki tudi upravičeno toži čez visoko ceno mesa, ni med kraji, kamor se pošilja klavna živina in meso po znižanem tarifu; ker je župan ljubljanskega mesta član državnega železniškega sveta, ki se je bavil z gornjimi olajšavami, bi lahko za Ljubljano olajšavo utemeljeno zahteval.

Poleg znižane tovarnine za živino se je znižala tudi voznina za spremljevalce živine.

Da se naglo izvrši ogled živine, se je ukazalo, da se morajo živinske pošiljatve še pred dohodom v določeni kraj naznaniti prejemniku.

Sploh so pa dobili železniški, živino-zdravniški itd. organi nalog, da so glede živinskih in mesnih pošiljatev postrežljivi.

Vse gornje olajšave bi trajale najdalje do 31. marca 1907.

Vsled znižane tovarnine za živino znižali so se dohodki državnih železnic že v enem mesecu za nad 100.000 kron.

To je že lep znesek, ko bi prišel v roke živinorejcev.

Živinorejci niso prejeli tega zneska, torej je že moral komu drugemu koristiti.

Ker se v mestih cena mesa ne zniža, tudi meščani nima'o nobene koristi od znižanih tovarnih cen.

Komu je pa prišlo onih nad 100.000 kron v žepe. Vzel jih je zopet oni tretji, ki se vriva med živinorejca-producenta in meščana-konsumenta.

In ta tretji se smeje v pest in kriči: »odira« — še bolj pa: »Živine primanjkuje, odprite meje!«

Zakaj pa kriči, da živine primanjkuje in se naj meje odprejo?

On sicer sam dobro ve, da imajo naši živinorejci dosti živine; ako pa kupuje to živino, se vendar naglo zvē, koliko je dal za njo in lahko se mu izračuna, koliko je preveč zaslužil.

Ako bi pa kje na tujem nakupil za meščane kake slabe živine, se mu le težje izračuna in dokaže neopravičen zaslužek.

Zato pa kriči, da se naj odprejo meje; on bi si polnil žepe, domači živinorejci pa bi ne mogli prodati doima svoje živine, a meščani bi morali vseeno tako drago plačevati slabo meso manj vredne živine iz tujine.

Ne živinorejci, a tudi ne meščani, ne smejo iti na lim onim, ki kričijo, naj se odprejo meje, ker bi to živinorejcu in meščanu škodilo. —

Ker znižanje tovarnine za živino ni imelo pričakovanega uspeha, je c. kr. železniško ministrstvo olajšavo znižane tovarnine za klavno živino spet preklicalo i. s. za 4. marec 1907. Druge olajšave ostale so še do konca marca 1907.

Živinorejci in konsumenti morajo pa iskati drugo pomoč — in ta tiči v organizaciji.

Zadružna organizacija kmetovalcev-zivinorejcev na eni strani, konsumentov na drugi strani, bo omogočila, da se odstrani oni, ki se je vrin'l med živinorejca-producenta in meščana-konsumenta, na škodo obeh.

Takrat bodo imele olajšave pri tovarnini itd. pravi uspeh.

Sicer je pa že zdaj skrajni čas, da se tovarnine za živino itd. splošno znižajo in se predpisi za pošiljanje živine itd. zboljšajo.

— Ta številka je zadnja, katero sprejmemo še vsi dosedanji naročniki, ako tudi še niso poravnali naročnine. Prosimo naj to takoj store oni, ki žele list še dalje sprejemati.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dne 21. avgusta 1907.

Loterijske srečke.

Dunaj,	10. avgust	42	34	11	43	84
Gradec,	10. avgust	44	89	8	34	84
Trst,	3. avgust	1	29	48	25	13
Linc,	3 avgust	63	9	18	71	90

Hiša z gostilno se da v najem ali pa proda v Smuku, okr. Pazemberk, z vso opravo, potrebnimi pritlikinami in nekaj zemljišča. Več pove **Jurij Höglor**, žganjekuhar v Sežu, p. Kočevje. 1660 2 1

Važno za p. n. gg. krojače!

Prva zahodnočelna razpošiljalnica aukna

Maks Wesecky v Plznu

že razpošilja svoje elegantno opremljene in bogato zbrane **Jesenske in zimske kolekcije**. 1458 4-3

Te vsebujejo najfinejše in najelegantnejše novosti vseh bruskih, liberških in drugih avstrijskih izdelkov.

Specialiteta: Crno blago. interesenti (krojači) dobe take zbirke zastoj in franko.

Zastopnike za zavarovanje

išše prva menjalnica in se prosijo, da naj pošljejo v svojo lastno korist, svoj naslov pod šifro: „Neben-Erwerb“ na **Rudolf Mosse**, Dunaj l., Seilerstätte 2. 1808 1—1

Isdelovanje vseh predmetov za zdravilstvo, posebnost 2280 9

kilnih (bruh) pasov

za moške, fenske in otroke natančno po meri.

Pri podnih naročilih mora natančno, ali je kila na desni ali levi ali pa na obeh straneh in nje velikost.

Za gg. zdravnike velika zaloga kirurg. in medic. instrumentov in aparatov, kavič-predmetov, elastičnih nogavic itd., izdelovanje moderen.

K. PIOTROWSKI, Sv. Petra cesta
Levčeva hiša št. 32, Ljubljana.

Andrej Odiassek, Ljubljana, Siomikove ulice 25.
odleg cerkve Srca Jezusovega.

Učenec za mesarsko obrt se sprejme takoj v
Josef Jesih, mesar. Mldvođe, Gorenjsko. 1702 1

Hlad se da v najem z gostino, prodajalno
in trafiko, v lepem prijetnem kraju na Go-
renjskem. Kije, izve se v upravnistvu D. moljuba,
132 3 2

Saiko Altenburg.
Tehnika A tenburg
Strojna, elektro, papir,
avtomob. plin, vod. tehn.
Programi zast.

Josip Janko
urav v Kamniku
1793 1 Velika ulica

priporoča veliko zalogo žepnih in stenskih ur, budilnic, vrtič prstanov, hanov, bršev, kakor tudi vsakovrstnih očal, po zelo nizki ceni. — Popravila tudi najtežavnejša, izvršim vestno pod poročtvom

V zrakoplovu čez alpe. Švicarski zrakoplovec Spelterini se je dvignil s svojim zrakoplovom, ki ima 1700 m³ vsebine, tretjič v zrak, da preplave čez Alpe. Lahek severozapadni ga je nesel čez sv. Gotard. S seboj je imel pet fotografskih aparatov in en kinematograf.

A. Sušnik

Zaloška cesta šte. 21, Ljubljana.

Trgovina špicerijskega blaga, moke, špirlita, žganja in raznovrstnih barv. — Ob času setve garantirano kaljiva semena, kakor: detelja, trava, pesa itd. Zaloga raznovrstnega železa, železnih šlin, travert, Roman in Portland cementa, štedilnikov, peč, okov za okna in vrata, kotlov vlitih in bakrenih, mrež za ograjo, pozlačenih nagrobni križev, tehtnic, utež, pump in cevi za vodnjake, sploh vse železnine po najnižji ceni. — Velika zaloga poljedelskih strojev: mlatilnic, slamoreznic, plugov itd. 355 18-13
Dobra postrežba, nizke cene.

Vposlano.

Na naslov vseh p. n. trgovcev in pekovo-btrtnikov v Trno-o-Bistriškem in Podgradskem okraju. Čast mi je vsem Vam uljudno javiti, da sem z dnem 1. avgusta podal gospodu

Slavoj Jenko v Podgradu

svoje zastopstvo za Podgrad in Trnovo-Bistrico s prav obsežnim okrožjem in da bodem v to svrhu vzdrževal svoje lastne zaloge v Podgradu in Trnovem-Bistrici. Ker so moji izdelki prav izborni in splošno priljubljeni in pa, ker bode mojemu gospodu zastopniku mogoče vsakega cenj. odjemalca točno in solidno postreči, pričakujem obilnih cenj. naročil, za katere se najtopleje priporočam ter beležim z velespoštovanjem
V nko Majdič
valjični mlin v Kranju.

Samo 6 dni Havre New-York

Francoska prekomorska družba.
Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek.
Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana,
Dunajska cesta št. 18, nasproti znane
gostilne pri „Figovu“. 2984 18 17

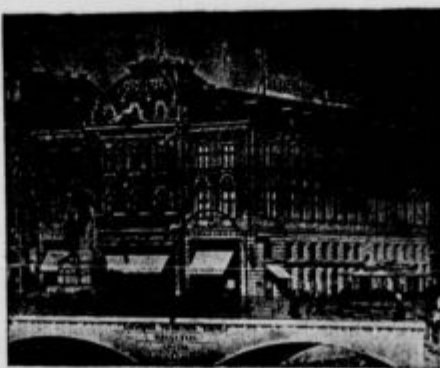
Ustanovljena l. 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica

Ustanovljena l. 1831.

Assicurazioni Generali v Trstu.

Največja zavarovalnica avstro-ogrsko države.

Jamstveni zaklad nad 300 milijonov kron.
Do sedaj izplačane škode nad 850 milijonov kron.

Družba zavaruje:

Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad 140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlom, škode pri prevažanju, poškodbo zvonov in zrcalnih oken

Sprejema tudi zavarovanja:

Zoper telesne nezgode in jtočo.

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega svetost papež Pij X. in prevzvišeni knezoškof ljubljanski Anton Bonaventura; tudi vsa posestva Njega veličanstva cesarja avstrijskega.

Glavni zastop v Ljubljani: **Marijin trg, Sv. Petra cesta 2, v lastni hiši.**

BAROS

GABOR

Hungaria-Villám

Pokvarjena vina

in druge vinske bolezni se z ničemer bolj ne odpravijo kot po vseh naših postavah dovoljena, v tu in inozemlju dobroznana Barosova

(sredstvo za ojačenje vina (hektoliter rabi 1/2—1 kg) 4 K.
Purin (za hektoliter 5—6 deka) 12 K. Deka 16 vin.
čistilo za 12 hl 2 K, za 25 hl 3 K, za 50 hl 5 K.
sredstvo proti kislini (za hl 1/4 kg) 2 K 40 vin.
sredstvo za odstr. duha (za hl 1/4, 1/2 kg, 5 K 20 vin.
za pokvarjena in gosta vina (hl 1/2—1 kg), 4 K 40 vin.

Dalje vse obstoječe predmete za kletarstvo in gospodarstvo in stroje. Ceniki zastoj in franko. — 5 kg po povzetju, nad to količino na rok 1726 XII 3—1 po dogovoru.

Osrednja pisarna in prodajalna: Budapest, VII. Dohány utca 1, zaloga: 49, telefon 8—72. Tovarna zmesi za rum, likerje in druge spirituozne: I., Városmajor-utca 42, (lastna hiša) Telefon 45—45. — Razpošilja se dvakrat na dan po pošti po povzetju ali proti vpslatvi denarja

Najboljši češki izvor!

Ceno posteljno perje!

S. Benisch

1 kg silvega dobro skubljenega K 2—, boljše K 240; 1 kg belega, skubljenega K 3-60, puhastega 5 K 10 v. kg prav linega, snežno-belega, skubljenega K 6-40, K 8—, Pri naročilu 5 kg franko.

Izgotovljene postelje, zadostno napolnjene, iz najvišjega ali rumenkastega nankinga, 1 pernica 170 cm dolga, 116 cm široka, z novim sivim treptalim perjem 10 K, s finim puhastim sivim perjem 12 K, 14, z najnejšim sivim puhom K 16. 1 vzglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok K 280, K 340, K 4—, Pošilja po povzetju K 15— dalje franko 144 10—7
Zamena dovoljena, blago se vzame franko nazaj in vrne denar za neprimerno blago

S. BENISCH, Dešenice 71, Šumava, Češko.

Dober sm. »Oče, nikar se ne sramujte! Le izpijte ga še en polič... saj ne bom povedal materi.«

Največja, najboljša tovarniška zaloga ur, zlatnine, srebrnine, china srebra in dragocenih kamenov. 53. 21-12

Prodaja le 1. vrste blaga.

Nizje vrste blago se ne razpečava. Zadovoljujem se z malim dobičkom

Cenike pošiljam zastoj in poštine prosto.

Kupujem tudi staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni

Fr. Čuden

urav, Prešernove ulice v Ljubljani
nasproti frančiškanskega mostu,
Eksportna trgov. na vse dele sveta.

*Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neslajivo potovati naj se obrnejo
na*
Simona Kmetelka
*v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Biskovska Pijavica doje se brezplačno.*

Istotam sprejmejo se dobri in zanes-
ljivi zastopniki.

Kovači

proti dobri mesečni plači se sprejmo. Eventualno
se odda tudi kovačnica v najem. Naslov:
Anton Kržič, Rakitna, p. Borovnica. 1663 2

Postavno zavarovano.

Veako ponarejanje kazniv.
Edino pristen je 85 33

Thierry-jev balzam
z zeleno znamko „redovnica“.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali
enilke specialna steklenica s patent. zamažkom
K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo
proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, ra-
nitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena
v lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali
denar naprej. — Obe domači sredstvi sta po-
vod znani in sloviti kot najboljši. Naročila se
naslavljajo na:

**Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri
Rogaški Slatini.**
A. Thierry je pripravljen poslati s tisoči originalnih pism gratis in
franko V zalogi v skoraj vseh večjih lekarnah

Zdrav posel!

Še pred začetkom novega obrtnega
reda (izkaz obrti). Z velikim dobičkom je
za osnovati z malim kapitalom izdelovanje
likerja. Reflektantje dobe strokovna poja-
nila in navodila zastoj. Dopisi naj se na-
slovijo pod šifro: **Freies und lohnendes
Gewerbe** na anončno ekspedicijo
**Eduard Braun, Dunaj I., Roten-
turnstrasse 9.** 1795

Enonadstropna hiša 3 sobe, klet, hlev z
vrtičem se ali proda
ali pa v najem za več let ugodno odda. Pogoje
pove **Ivan Breznikar v Šmartnem pri Litiji.**
1733 3-2

Vsem, ki se čutiljo utrufene in bedne,

ali so nervozni in brez energije,
da „Sanatogen“ nov življenski
pogum in novo moč. Sijajno
potrdilo nad 5000 profesorjev
in zdravnikov. Dobiva se v le-
karnah in drožerijah. Brošure
razpošilja franko in zastoj Bauer
& Co., Berlin S. W. 48 in glavno
zastopstvo C. Brady, Dunaj I.

1215 6 5

Po ceni se proda

posestvo v Gradu pri Cerkljah

na Gorenjskem pripravno za mlin, žago ali
kavsko drugo obrtno podjetje. K posestvu spada
vodna moč 20 konjskih sil, vrt, 2 gozda in obširna
poslopja z mnogimi sobami hlevom itd. Ponudbe
naj se n slovijo pod „Vredno“ na upravnishv. „Do-
moljuba“ 1798 3-1

Izurljene šivilje za slamnike

k stroju za spodnji šiv se takoj
sprejmejo. Vožnja za tje in nazaj se povrne.

Siegfried Engl

tovarnar slamnikov in klobukov, **Dunaj,
VII., Neubaugasse 18.** 1715 2-2

Svarilo.

Ker sem zadnji čas dobil od večih strani ob-
vestilo, da gospod **Ivan Kunc, bivši moj po-
močnik, ki je pa že nad eno leto od
mene odpuščen**, moje ime zlorablja s tem, da
fotografira po deželi pod pretvezo, da je moj za-
stopnik, ter s tem občinstvo misli, da se slike v
mojem zavodu izdelajo, zato svarim tem potom
vsakogar, da dotični ni v nikakoli zvezi z menoj in
jaz ne prevzamem nikakoršno jamstvo za njegova
dela! Z odličnim spoštovanjem

A. gust Berthold

umetno-fotogr. zavod v Ljubljani, Sod-
nijske ulice št. 11. 1778 2-1

„Vzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta 19 v Ljubljani Dunajska cesta 19

v Medjatovi hiši v pritličju

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke;
2. proti prelomom zvonov, in
3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam.

2962 12-8

Edina domača slovenska zavarovalnica! Svoji k svojim!

Vljedno se priporoča .....

trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10.

Velika zaloga. — Solidne
blago. — Zmerne cene. . .

2178 52-46

PONOVI

za le K 2-50

Uro s veržico.

Ne kupite nobene ure

dokler niste prejeli mojega
iluzije cenika:

gl. 1-50 gl. 3-50

silas. Roskopf uro . gl. 1-50
urok . 2-
s dvojnim pokrivalom . 4-
s 8 uro . 5-
glask. j. klona uro . 2-50
pravo Roskopf-pokrit . 2-50
pravo „Omaga“ . 2-50
urok. eklopos veržico . 1-
izkarsne silas ure . 2-50
izkarsne silas veržico . 10-
izkarsni silas prvani . 2-
silasne ure 70 cm . 2-50
s bijelo liki svona . 5-
s polje . 6-
s kuharico . 2-50
kuharice ure . 2-50
badilke . 1-50
s pomoliti toli . 1-50
dvojna svonoma . 1-50
badilke s bijelo in . 2-50
svonoma liki svona . 2-50
trilete planino janstvo, na .
suprimerno 4mar namj .
Razpili a po novostju .

Maks Böhnell

uraz, napravljeni sodni cenilec

Gunn, VI., Margare-

thenstr. 27 (v lastni hiši)

Zahtevatje moj cenik s

3000 slikami zastoj in

poštne proste.

Izdelane postelje

z rdečega

posteljnega

inleta! Prav

dobronapol-

njeno. Per-

nica ali bla-

zna, 180 cm

dolga 116 cm

široka K 10—, K 12—, K 15—

in K 18— 2 metra dolga, 140 cm

široka K 14—, K 16—, K 18—,

K 21—. Zglednik 90 cm dolga,

in cm široka K 3—, K 3-50 in

58 6—, 90 cm dolga, 70 cm široka

K 4-50 in K 5-60. Izdelujem tudi

po kakršnikoli drugi meri. 3-

delni modroci iz lina za 1 po-

steljo K 27—, boljši K 33—

Posilja se pošiljne proste po

povzetju od K 10— naprej. Za-

menja ali nazaj se vrzame proti

povratni pošilni stroškov. 6-2

Benedikt Sackel, Lehen 910

pri Piznu na Celkem 1042

Razpis o oddaji šolske zgradbe.

Radi oddaje zgradbe nove dvorazredne šole
v Naklem pri Kranju se bo vršila 12. septem-
bra 1907 ob 9 uri dopoldne v župnišču
ustna zmanjševalna dražba.

Zgradba je proračunjena na 31.632 K 19 v.
in se bo oddala le enemu ponudniku. 5 % varščina
snaša 1600 K, ki jo je vložiti v gotovini, vložnih
knjižicah ali v obligacijah pred pričetkom dražbe v
roke licit. komisije. Po event. odobrenju ponudbe
bo treba dopolniti varščino na 10 %.

Ponudbe (kolek 1 K) s priloženo varščino
sprejema do pričetka licitacije podpisani krajni šol.
svet, kjer so tudi načrti, stroškovnik, dražbeni in
stavbeni pogoji vsakemu na vpogled.

Opekarna je v bližini, kakor tudi kamenolomi
in les, voda pa tik stavbišča. 1774

Krajni šolski svet v Naklem pri Kranju
dne 8. avgusta 1907.

Vinco Črnilec, predsednik.

Zahvala.

Ker mi ni mogoče vsem prijateljem in znan-
cem, ki so mi o priliki moje zlate maše pismeno in
brzjavno čestitali, odgovoriti, izrekam tem potom
vsem voščilcem najtoplejšo zahvalo.

Očiševak, 8. avgusta 1907.

1794

Andrej Volo, župnik v p.

Vajenca in pomočnika za krojaštvo
sprejemem takoj. Cenike od šivalnih strojev s čudovito nizko
ceno razpošiljam zastoj **LOVRENC REBOLJ** v
Kranju, krojaštvo, zaloga konfekcije ter šivalnih
strojev in koles. 1668 4-3

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri
nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer
ni dobiti, kdor prosil po dopisnici za vp-
silev vzorcev pri veliki trgovini
bratje Lechner v Gradcu, železna
hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima
vsak najmodernejšo blago za damske ob-
leke črno in barvano perilno blago, po-
steljnino, okaford, loden, sukno, vse vrste
platno za perilo in posteljno opravo, in
mnogo drugih predmetov, poleg cenika
o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si
more vsak doma izbrati in potem kar
najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo
hiš naroča že celo vrsto let vse svoje po-
trebščine le od tam, ker so se prepričali,
da ima ta strogo realna trgovina pred
oči edino zadovoljnost svojih odjemalcev.

1311 12-10

FLORIAN

Je najboljšo krečilo za želodec!

Priznano od učenjakov!

„Florian“ se dobi edino od Rastlin
ske destilacije „Florian“ v
Ljubljani.

I. kranjsko podjetje za umetno stek-
larstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovca

se priporoča prečistili duhovični in p. n.
slava občinstvu za napravo cerkvenih oknov
z umetnim steklarstvom ali slikane na steklo,
stavbenih del, napravo okvirov, itd. itd. —
Ima tudi v zalogi različno porcelansko in
stekleno posodo za namizje gostiln in za-
sebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih ce-
nah. — Nariši, ceniki in proračuni na za-
hitevo zastoj, mnoga spričevala za dovršeno
dela so cenjenim odjemalcem na ogled na
razpolago. 1904 53-52

Gimnazijski konvikt

benediktinskega samostana v St. Pavlu

v lepi, zdravi legi v lavantinski dolini na
Koroškem. 1420 8-3

Javna popolna gimnazija

Prospekte razpošilja na zahtevo samostansko
predstojništvo. Sprejmo se tudi dečki-pevci
proti štipendiji ali brezplačni hrani.

Zaloga, prodaja in razpošiljanje prav dobrega od 88
do 200 vin, liter pri Carlo
Gortan, Trst, Via S. Cate-
rina 13. Ceniki na zahtevo
zastoj. 1457 20-7

jedilnega
olja

Najboljše švicarske ure, zlat-
nina in srebrnina se dobe po
najnižjih cenah pri sloveči do-
meti trdki 357 26 25

H. Suttner, urar

Ljubljana, Glavni trg, na-
sproti rotovžu.

Prosim zahtevajte nov veliki
cenik, kateri je ravno izšel in
se pošlje zastoj in pošt. prost!

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

opekarna in zaloga pošt, nudijo vsako poljubno množino patent.

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strungluzzegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najtičnejše, najcenejše in najpriprostejše strešne kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati,
kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru
in burji. — Vzorec in prospekte pošljemo na željo brezplačno

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. 854 14
Sprejmejo se zastopniki. Sprejmejo se zastopniki.

